Digitaliseret af | Digitised by



Forfatter(e) | Author(s):	Kotzebue, A. v.; af A. v. Kotzebue ; oversat af C. Kr. Schiøtz.
Titel | Title:	Hvorledes det gik til at jeg blev født eller min Faders Historie : en Roman
Udgivet år og sted | Publication time and place:	Kiøbenhavn : paa den beekenske Boghandlings Forlag, 1822
Fysiske størrelse | Physical extent:	132 s.

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.



...haus
...ret

57,-439

70

DET KONGELIGE BIBLIOTEK

130021309134

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Hvorledes det gik til at jeg blev født eller min Faders Historie.

En Roman

af

A. v. Kotzebue.

Oversat

af

C. Kr. Schiøtz,

Krigsraad.

Kg13 E 2283

Kiøbenhavn 1822.

Paa den beekenske Boghandlings Forlag.

Trykt hos Schiøtz & Mandrup.

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Nærværende lille Roman er et Foster af Tilfælde og Lune. En af Forfatterens Venner opgav ham nemlig paa Forlangende tolv Ord, hvilke han paatog sig at sammenføie i en Roman i ligesaamange Kapitler. De opgivne Ord vare: Ildsprudende Bierg. Præst. Torbist. Struds. Uveir. Bjergværk. Ocean. Ulv. Bly. Frihed. Helvede. Bestikkelse.

"Vist er det — siger Forfatteren — at denne Viddets Beskiæftigelse er

meget nyttig for unge, begyndende Digtere, thi den lærer at knytte Ideerne til hinanden, skabe Forbindelser og Sandsynligheder og sammenføie Ting, som ved første Øjekast synes at være aldeles forskjællige og ligge himmelvidt fra hinanden.„

Ich will lieber als Missionair die Wilden an der Hudsonsbay zum christlichen Glauben bekehren, als ein Frauenzimmer von einer vorgefaßten Meinung zurückbringen.

Kotzebue.

Første Kapitel.

Ildsprudende Bjerg.

Det var Dagen efter Fastelavn om Morgenen Klokken fem, da min Bedstefader, en af de anseligste og tykkeste Mænd i Provinsen, som sædvanligt ringede, lod Chocoladen bringe ind, og ved en Pibe Knaster med inderlig Velbehag giennembladede gamle, hensmuldrede Heltes Haupt- und Staatsactionen, og undertiden ogsaa philosopherede et par Ord derover med den gamle Kam-

mertienet Schrimps. I min Bedstefaders Liv glimrede kun een -- for at bruge det samme Udtryk — Haupt og een Staats-action. Hans Hauptaction, som han selv med megen Godmodighed pleiede at kalde den, var hans Bryllup, som han for ti Aar siden, paa sin halvfierdsindstivende Fødselsdag holdt med min Bedstemoder, et nittenaarigt rask Pigebarn. Hun selv som ikke vidste, hvad hendes Ægteherre forstod ved en Haupt-Action, blev ikke sielden forlegen og blodrød, naar han bœrede hendes Giftermaal med denne Benœvnelse. Ved Stavelsen Haupt pleiede hun altid at skotte op til hans Hoved, og ved Ordet Action maalede hun ham med et temmeligt spodsk Blik fra Top til Taa, dog uden ved hendes ellers skikkelig slebne Tunges Brug at lade sig forstaae med, hvad der foregik i hendes Sinl. Min Bedstefaders Statsaction regnede sig to og fyrgetyve Aar tilbage. Det hændte sig nemlig paa den Tid, da den nu regierende Fyrste som Arveprinds kom tilbage fra sine Reiser, at Provinsens Adel sendte ham nogle Deputerte imode, for paa Grænd-

sen

sen pligtskyldigst at modtage Hans Durchlaucht. Min Bedstefader havde ved sin Forstand paa Heske erhvervet sig megen Anseelse, og blev derfor valgt til Taler. Endnu i hans halvsierdsindstyvende Aar forsødedes mangen Time af hans glædelose Alderdom ved Mindet om, at han uden at stamme havde fremsagt dette Talekonstens Mesterstykke, og den Guldbaase med Brillanter, som han ved denne Leilighed modtog af Prindsens egne Hænder, kom aldrig af hans Lomme, hvormeget endog den tyranske Mode spottede dens klodsede, firkantede Figur. Endnu hang der hist og her i Krogene af hans Hukommelse Fragmenter af denne Statsaction, som han, naar han ret var i Lune, pleiede at meddele den gamle Kammertiener Schrimps. Der gaves ikke lettelig nogen Materie, som han jo paa den mest utvungne Maade dreiede hen til hin Prindsens Tilbagekomst til sine Arvelande. Naar f. Ex. Schrimps om Morgenen Klokken fem traadte for Sengen og slog det gamle Damastes Omhæng tilbage med de Ord:

„Det er godt Veir i Dag, deres Naade." saa pleiede min Bedstefader at række Hovedet ud af Sengen hen mod Vinduet, og om ogsaa kun en Skye, saa stor som den Røg, der gik fra hans Pibe, var tilsyne paa den blaa Himmel, svarede han gierne med en Nysten paa Hovedet:

„Et Fraar, Schrimps, som det for to og fyrgetyve Aar siden, oplever jeg aldrig mere. Det var dengang" —

Schrimps vidste allerede, hvad der fulgte, og siden han kiendte den hele Statsaction baade paa langs og tvers, saa giennemskiar han strax den naadige Herres Fortælling med et nyt Spørgsmaal:

„Har Deres Naade seet den engelske Reisevogn, som den naadige Frue kiøbte i Gaar?"

Min Bedstef. Ja Schrimps, jeg har seet den; men imellem os sagt, min Kone forstaaer sig ikke paa saadanne Ting; den Vogn, hvori vor Durchlauchtigste Fyrste for to og fyrgetyve Aar siden giorde sin Reise —

Schrimps. Her er Aviserne Deres Nøade. Kongen af Preussen trækker Mandskab sammen paa vore Grændser.

M. Bedstef. See engang Schrimps, ja det har jeg længe tænkt. Jeg veed, hvad Fyrsten sagde, da jeg for to og syrgetyve Aar siden —

Saaledes maatte Schrimps føre Kometer eller Myreæg paa Tale, min Bedstefader holdt sig altid fast i Sadlen paa sin Kiepheft.

Derimod talte han kun sielden om sin Hauptaction, som han i sin Ægtestands tvende Aar allerede havde angret syvhundrede og tredive Gange. Min Bedstemoder — det vil blive lidet vanskeligt, at give en Skildring af hende; thi hun syntes i Dag ikke at være det, som hun blev i Morgen, og i Morgen var hun ikke det, som hun i Gaar syntes at blive. Jeg vil nedskrive nogle af hendes Charaktertræk, som jeg har taget af et af Hr. van Doelens gamle Haandskrivter. — Hun nedstammede fra en meget ny adelig Familie, og holdt derfor

meget over gammel Adel: thi enhver Stand i Verden, tiltager sig den Stands Rettighed, som staaer et Trin høiere. Secretairen gior Brug af Ministerens Rettigheder, Ministeren af Fyrstens, og Fyrsten ikke sielden af Guds. Ogsaa min Bedstemoder vovede undertiden at mynstre Guds Orden. Hun fandt det meget eensformigt, at Adelen og Borgerpakket havde eet Slags Næser og at hele Forskiællen bestod deri, at Adelen bar sin Næse høiere.

Hun besad en ædel Videlyst — i daglig Tale Nysgierrighed; en beundringsværdig Talegave — i daglig Tale Sladderagtighed; en prøvende Grandskningsgaand — i daglig Tale den Gave, at spotte over Alt. Hun var galant — i daglig Tale ..... — og aldrig gladere end naar hun kunde affectere en Air de protection. —

St.! der kommer hun paa Trapperne; jeg trækker mig ærbødig hen i en Krog af Værelset.

Det var altsaa Dagen efter Fastelavn, om Morgenen Kl. 5, da min Bedstemoder kiørte hiem

hiem fra en Maskerade, ved et artigt ungt Menneskes Side, der var saa høflig, at tiene hende til Ledsager.

Dette unge Menneske var ingen Anden, end den berømte Hr. v. Süssenhain, som Enhver allerede kiender, fordi han er en Copi af hundrede Originaler, som daglig løbe her omkring for vore Øine. Han havde en hel Del Lommeuhre, en hel Del Gield, en hel Del Elskovshandeler, og var for nærværende Tid saa lykkelig, at staae i min Bedstemoders Kierlighedstieneste.

Min Bedstefader sendte dem begge med megen Hiertelighed en Tobaksky imøde ved deres Morgenhilsen; men hans Ægtefælles store, blaa Øie var mørkt, og en Fold vanfrede den høie junoniske Pande. Man satte sig til Thebordet.

M. Bedstef. Hvad mangler Dig, min Skat? Du seer lidt fortrødelig ud. Har Du havt Ærgrelse?

M. Bedstem. Forfærdeligt.

M. Bedstef. Lad mig høre.

M. Bedstem. Skulde De troe det? Hofraadinde Æ. er reist til Italien med sin podagriske Mand.

Min

M. Bedstef. Saa?

M. Bedstem. En Borgerkone, der neppe har halvt saameget at fortære som vi! — Hvor vil hun ikke giøre sig til, naar hun kommer tilbage! hvad vil hun ikke have seet! hvilke nye Moder vil hun ikke bringe med! thi Italien ligger jo meget nær ved Paris.

M. Bedstef. Javist!

M. Bedstem. Og saa vil hun spille den første Rolle i alle Selskaber, altid fortælle, altid beskrive. —

M. Bedstef. Det er sandt.

M. Bedstem. Og dersom hun endda forstod at underholde; men Ting, som jeg behøver to Timer til at fortælle, dem er hun færdig med i fem Minutter.

Heri havde min Bedstemoder fuldkommen Ret. Hun forstod at række og strække den ubetydeligste Ting, saa at alle hendes Fortællinger lignede den elastiske Gummi, hvis mindste Partikel under en øvet Haand kan trækkes ud til den længste Traad.

Ak! blev hun ved, jeg svimler ret, naar jeg tænker mig Italiens Skiønheder,

Ma-

Madonna af Medicis, Apollo med sin Kolle, Hercules med Liren, de ni Furier og de tre Muser, Tisiphone, Alecto og Megaira.

Min Bedstefader forundrede sig taus over sin Kones Lærdom, som nu endelig lod Minen springe.

„Veed De vel min Engel, at jeg drømte i Nat, om en Reise vi giorde til Italien?"

M. Bedstef. Saa?

Det var eet af min Bedstemoders Kunstgreb, naar hun vilde overtale sin Ægteherre til noget, at hun sagde, hun havde drømt det om Natten.

„Hvad synes Du, min Engel, blev hun ved, om Du lod min Drøm gaae i Opfyldelse, og vi reiste til Neapel paa et par Maaneder." —

Min Bedstefader, som allerede var vant til saadanne kostbare Indfald, beviste hende ganske koldsindigt, at det var en Hovedaction, som en halvfierdsindstyveaarig Olding ikke saa let kunde bestemme sig til. Han beregnede for hende, hvormeget den lille Reise for to og fyrgetyve Aar siden havde kostet, endskiøndt denne dog slet ikke kunde

komme

komme i Sammenligning med en Reise til Italien. Han erindrede hende endelig om hendes Svangerskab og de Farer, hun derved udsatte sig for. Men hvad hialp det! Konen havde nu engang sat sig den Ting i Hovedet, og det havde været den Gamle ligesaa let at standse Vingen af en Vindmølle i Storm, som sætte sig imod sin Kones Villie, naar hendes Begierligheder vare i Giæring. Taarer, Bønner og Kiertegn, disse den mandlige Fasthеds Klipper, var ogsaa det, hans Standhaftighed led Skibbrud paa. Han besluttede sig til den anden Hauptaction i sit Liv, det er at sige: han gav efter. —

Gode Bedstefader! Dug fra Himlen væde Din Aske! Evigt Grønt bedække Din Gravhoi! En brav Mand var Du; men en svag Ægtemand. Du standsede ikke i Din Tale for Prindsen, da Du for to og fyrgetyve Aar siden lykkeligen endede sin Statsaction; men Din Kone kunde bringe Dig til at tie med et Blik. Du var en god Husholder; fornuftig Sparsomheds Aand boede i Dig, indtil Din Hovedaction,

og

og nu maatte Du give baade Jøder og Christne Renter, for at kunne overkomme Reiseomkostningerne. Du elskede den for Din høie Alderdom saa tienlige Rolighed; men man rev Dig ud af Din stoppede Lænestol, og slæbte Dig til Italien. Du elskede Æren; den hvilede over Dig og Dit Hus; men siden Din Hovedaction var den en Spillebold for Bagvaskere. Imellem Millioner Øine vare der kun to, som intet saae, og disse to vare Dine. Men hvad var da det, der holdt Dig skadeslos for Reisens Ubeqvemmeligheder, naar Du blev rystet hele Timer omkring, inden Du fik Din Chocolade og Pibe Knaster? — Din Kones Følelighed, der havde tilladt Dig, at lade Reisevognen indrette netop saaledes, som den, Prindsen for to og fyrgetyve Aar var kommen tilbage i.

Nu gik det over Bierg og Dal! min Bedstemoder og hendes Cicisbee sadde i Fonden; min gamle Bedstefader og hans tro Schrimps ligeoverfor dem. De besøgte Mailand, Venedig og Rom. I denne alle Stæders Dronning, oplevede min Bedstefader sin anden Statsaction, fordi han havde

den

den Ære, at vorde foreſtilt for Paven. Min Bedſtemoder ſpillede Kienderindens Rolle, kiøbte Winkelmanns Bog over Oldtiden, tilhandlede ſig for totuſinde Daler eftergiorte Oldſager, og troede ſig nu fuldkommen i Stand til at kunne ſtoppe Munden paa Hofraadinde Æ.

Fra Rom toge de Veien til Neapel, og denne Reiſe har jeg at takke for min Tilværelſe; thi allerede den anden Morgen efter hendes Ankomſt, ſik min Bedſtemoder Lyſt til, hendes høie Svangerſkab uagtet, at beſtige Veſuv. Uden Nytte foreſtillede min Bedſtefader hende, at en ſaadan Hovedaction, i hendes nærværende Omſtændigheder kunde have de værſte Følger. Schrimps maatte hente to Cicerones — ſaaledes kaldes de, ſom vise Fremmede omkring — i hvis Selſkab min Bedſtemoder ſatte dette Vovestykke i Værk. Den Gamle og Schrimps bleve hiemme.

Hvo, der nogenſinde har beſteget Veſuv, veed formodentlig, at det er intet Arbeide for en Kone, der bærer en otte Maaneders Byrde. Jo nærmere man kommer

op

op til Spidsen, jo dybere synker man ned i Aske, og ved eet Skridt fremad, glider man ofte to tilbage. — Hun var ikke kommet Halvveien, førend hun allerede indsaae, at hun havde begaaet en dum Streg. Men eftersom det var en af hendes Hovedmaximer, aldrig at giøre en dum Streg halvt, fordi en halv dum Streg, som man ikke kan giøre god igien, uden lidt skiævt, altid giør Folk opmærksommere, end en hel; hun anstrængede sig altsaa, naaede derop, saae — intet, smigrede sig med den Tanke, eengang at kunne sige, at hun havde været der, vilde vende om, giorde et Feiltrin og — — — fødte min Fader!

Andet Kapitel.

Præst.

„Nu der have vi det, raabte Schrimps, da han aabnede min Bedstefaders Dør: den naadige Frue er nedkommet!

M. Bedstef. Oven paa Vesuv?

Schrimps. Saa sandt, som jeg hedder Jochum Schrimps! oven paa Vesuv i den tykkeste Rog.

M. Bedstef. Nu saa staae Djævlen og alle hans Engle deri!

Det var den anden Gang i min Bedstefaders Liv, at der undslap ham en Ed. Man skulde overraske ham med en høist ubehagelig Efterretning og ret falde med Døren lige ind i Huset, naar man skulde faae en Ed af ham. Forend hans Hovedaction var det aldrig forefaldet; men for omtrent halvandet Aar siden bandede han første Gang, da en Yndlingsabe, som min Bedstemoder holdt, men siden Bekiendtska-

det med det unge Menneske, temmelig forsømte, sønderrev det europæiske Krigs- og Stats-Theater, og Schrimps bragte ham dette skrækkelige Budskab ligesaa raskt og ubesindigt, som nu min Bedstemoders Nedkomst paa Spidsen af Vesuv.

„Hvad Diævlen skulle vi nu tage os for?“ spurgte min Bedstefader.

Schrimps. Jeg vil strax lade spende for Reisekaleschen. Kudsken skal kiøre op og hente den naadige Frue ganske sagte ned.

M. Bedstef. Schrimps, jeg troer ikke, at man kan kiøre lige derop. I Hederichs Lexicon staaer, at man kun kan komme halvfierde italienske Mile op med Heste, og maae krybe det øvrige.

Schrimps. Intet uden Snikksnak, naadigste Herre! jeg har ogsaa seet mig lidt om i Verden og veed, hvad Bierge ere. Jeg har engang været paa Bloksbierget —

M. Bedstef. Ei, ei, Schrimps, har Du været der? Nu saa fortæl mig, hvorledes der saae ud.

Schrimps. Jh du gode Gud! hvorledes skulde der vel see ud! Halvbrændte

gamle Kosteskafter ligge hist og her omkring i det udtørrede Græs. Deres Naade veed dog vel, hvilken Hurlumhei der hver St. Hans Nat bliver holdt deroppe.

M. Bedstef. Javist Schrimps! Fanden gior et Gilde, hvortil alle Damerne af hans Serail ere indbudne. O jeg har selv kiendt nogle af det Slags. Da jeg for to og fyrgetyve Aar siden ledsagede Hans Durchl. paa nogle Poststationer, saae jeg blandt andet ogsaa Fyrstindens Hofdamer. Den Eene var gammel og rødsiet, den Anden ung og havde blaae Øine. Kammerherre Bosewitz sagde til mig: den rødsiede er en Hex, og den med de blaae Øine en Troldqvinde.

Schrimps. O hvad! en Troldqvinde og en Hex, er det ikke Et!

M. Bedstef. Ja, Schrimps, det tænkte jeg ogsaa, og i to og fyrgetyve Aar kan vel en Troldqvinde gierne blive til en Hex. —

Schrimps. Anno 52 var jeg ogsaa paa Risenbiergene hvor Nissen har sit Spil.

Min

M. Bedstef. Ei, ei, Schrimps, har han ogsaa havt fat paa Dig; saadant noget hører jeg forskrækkeligt gierne.

Schrimps. Et par Gange kom han som en Virvelvind, tog Hatten af Hovedet og rullede den foran mig ned af Bierget, saa jeg maatte løbe dygtigt —

M. Bedstef. (holder paa Maven). Ha! ha! ha! jeg gad nok seet Dig løbe, Schrimps.

Schrimps. Men mere kunde han ikke heller giøre mig; thi jeg giorde en Valfart til den hellige Johannes Brønd. Det er et Vand, Deres Naade, saa rent og klart, saa styrkende og mineralsk —

M. Bedstef. Ja, ja, Schrimps, da vor Durchlauchtigste Fyrste for to og syvgetyve Aar siden kom fra Badet —

Hvo veed, hvorlænge denne Samtale havde vedvaret; thi saavel min Bedstefader som hans tro Schrimps havde glemt min arme, paa Vesuvs Spidle, nyfødte Fader, dersom ikke, just da Beskrivelsen over de mineralske Bade, som Fyrsten for to og syvgetyve Aar siden havde brugt, svævede min

Bedstefader paa Tungen, dersom ikke — siger jeg — just i dette Øieblik min Bedstemoder var kommen hjem i en Bærestol og lagt halvdød i Sengen. Min Bedstefader lod sin Stol sætte hen ved Fødderne, røgede ganske taus sin Pibe Knaster, og saae den Syge med megen Sindsro i Ansigtet, indtil hun omtrent efter en halv Times Forløb slog Øinene op. Nu begyndte han meget koldsindigt.

„Sagde jeg det ikke forud, min Skat, at den Ting vilde ikke løbe godt af?"

M. Bedstem. Hvilken Ting?

Et saa uventet Kontraspørgsmaal kunde overmaade let bringe ham ud af Fatning. For den kiære Kortheds Skyld pleiede han, at udtrykke mange af sine Tanker ved det Ord Ting. Min Bedstemoder var vant til dette Udtryk, forstod det ogsaa ret godt; men saa tit dette Ting ikke kom hende tilpas, giorde hun ved det Svar: hvilken Ting? et Hop til Siden, hvorved hun ikke sielden slap fra min Bedstefaders vellmente Ting.

„Hvor

„Hvor Du ogsaa kan spørge — sagde han, i det han tog en Priis af den Daase, som han for to og fyrgetyve Aar siden havde faaet af Fyrstens Hænder — jeg mener Reisen til Vesuv. Jeg sagde Dig jo forud, at det vilde gaae galt."

Hun. Og har, som sædvanlig, taget meget feil.

Han. Har jeg taget feil? ei, ei, Schrimps har fortalt mig, at Du er kommen ned paa Vesuv.

Hun. Nu ja, her eller i Guds frie Luft, er det ikke eet? Og jeg maae sige Dig min Engel, dersom Gud skulde velsigne vor Egteseng endnu eengang, saa reiser jeg atter til Italien, for at forløses paa Vesuv.

Han. Saa, saa. — Men den besværlige Vei? og uden Giordemoder?

Hun. Naturen er den bedste Giordemoder.

Han. Saa, saa. — Men hvad er det, der qvækker derinde i det andet Værelse?

Læseren gietter formodentlig, at det var min Fader, der med klar Stemme hilste Ver-

den. „Bring mig engang den Ting!" sagde min Bedstefader. — Den lille Verdensborger blev bragt; min Bedstefader blæste ham en Mundfuld Tobaksrog i Ansigtet, og gav sin Velsignelse i følgende Ord: „Du bliver en flink, fyrig Dreng, Du er født paa et ildsprudende Bierg." Det var det første vittige Indfald, som siden hans Hovedaction havde havt Qvarteer hos ham. Han gientog det saa ofte, og maatte selv lee saa hiertelig derover, at han endelig over sin Vittigheds Fødsel glemte sin Sons, med alle deraf flydende Ubehageligheder. Schrimps blev hentet, det vittige Indfald meddelt ham, og den gamle, tro Tiener opbød alle sin Lunges Kræfter, for ved en klingrende Latter at giengielde denne Meddelelse.

Min Bedstemoder havde bedret sig temmelig og sov godt om Natten.

Anden Morgen tidlig Kl. 5, ringede min Bedstefader, og da Schrimps traadte ind med Chocoladen, sagde han gabende: „Gaae ind til min Kone, Schrimps, og spørg hende, hvad der skal blive af Barnet?

Schrimps

Schrimps gik og kom tilbage med det Svar: at Drengen for det første skulde døbes, og at Gud vilde nok sørge for det øvrige.

Ja Schrimps — sagde min Bedstefader — det er ogsaa sandt. Derved blev det, og i to Timer lukkede han ikke Munden op. Med Piben i Munden og med et Ansigt, den inderligste Glæde hvilede paa, sad han i det aabne Vindue, og betragtede det skionne Landskab. Schrimps børstede Støvler, bankede Kiolen ud, skiar Knapper o. s. v.

Henimod Kl. 9 lod Barselqvinden hambede til sig. Han rokkede derover. „kad sende Bud efter en Præst" sagde hun „Barnet er meget svagt og maa hiemdøbes."

M. Bedstef. Ja, dersom Du ikke havde kravlet op paa Vesuv, saa var den Ting kommen en hel Maaned sildigere.

Hun. Hvilken Ting.

Han. Drengen, min Skat, som skal hiemdøbes.

Hun. Ikke en Minut var han kommen tidligere, det maa jeg vide bedre.

Han. Ja, ja, det maa Du rigtig nok. Men, min Engel, naar Barnet nu

er dødt og Gud lader det leve, hvor skal vi saa hen med det? En Reise til vort Fædreneland, kan det ikke holde ud, og paa Spidsen af Vesuv, hvor det første Gang satte Næsen ind i Verden, kunne vi dog ikke heller lade det.

Hun. Det vil Gud nok forge for.

Han. Ja, det er ogsaa sandt.

Et Ophold. Schrimps blev sendt efter en Præst. Efter en Times Forløb traadte en ærbar Mand ind i Værelset, en hollandsk Geistlig, som forhen havde været Gesandtskabspræst i Neapel. Han havde samlet sig en lille Formue, og da Italien, hint jordiske Paradis, havde flere Tillokkelser for ham, end hans Fædrenelands indgiærdede Egne, saa kiøbte han sig et lille behageligt Meieri ved Golfo di Napoli, ægtede en god uskyldig Pige, og levede sine øvrige Dage i en sød, ustyrret Ro. Da Schrimps vidste, at min Bedstefader var en ivrig reformert Kristen, saa havde han opspurgt denne Mands Boepæl og Hr. von Doelen var saa tienstvillig, at følge hans Indbydelse, for ved denne men-

neske-

neskekierlige Handling, at optage den unge, nyfødte Fremmede i sin Kirkes Skiød.

Hr. van Doelen forstod sig fortreffeligt paa den store Verdens Tone, ligesom Alle der have været, eller endnu ere ansatte ved Gesandtskaber. Han nærmede sig min Bedstemoders Seng, med et sirligt Buk og en kort Lykønskning, hvortil han in transitu føiede en los Anmærkning over hendes muntre Udseende og blomstrende Ansigtsfarve. Da hans Ord kom fra en Mund, der smilede meget behageligt, og blev ledsaget af et mildt, indtagende Blik, saa vandt han i den første Fierdendeltime min Bedstemoders Yndest og med den en Foræring af 25 Dukater, for at døbe min Fader og kalde ham Polycarpus, hvilket Navn min Bedstefader udtrykkelig paastod, han skulde have, fordi hans Landsfyrste, der hedde Polycarpus, for to og syvgetyve Aar siden havde lovet ham, at staae Fadder til hans første Barn.

Efterat denne høitidelige Handling var til Ende, blev der holdt en hemmelig Raadsforsamling ved Barselsengen, i hvilken min

Bed-

Bedstemoder med megen Snaksomhed præsiderede, min Bedstefader, som sad ved Hovedgierdet, nu og da slumrede, og Hr. van Doelen ved Fodderne af Sengen, som syntes at høre meget bemærksomt til.

M. Bedstem. (efter at have fortalt hele sit Levnetsløb, med Udeladelse af de anstødelige Steder). Hvilken ubeskrivelig Følelse er dog den moderlige Kierlighed.

V. Doelen. Den opholder alle levende Væsener.

Hun. Hvor det vil smerte mig, at forlade den lille Polycarpus her.

Han. Jeg formoder rigtig nok, at den naadige Frue i Betragtning af hans Alder, vil ansee det for farligt at giøre en saa lang Reise med ham. Men jeg torde næsten være Borgen for, at den Rysten og Støden, der følger med Reisen, vil bekomme ham meget godt. Man maae vænne Drengebørnene til at hærde deres Legeme fra Barndommen af. De nordiske Folks Børn løbe omkring i den strængeste Kulde, barfødede, med blottede Hoveder, kun med en Skiorte paa, i alenhøit Sne, og befinde sig vel derved. Hottentot-

tes-

lernes Koner bære deres diende Børn i en Sæk paa Ryggen og ledsage ofte saaledes deres Mænd paa Jagt i ubanede Egne.

Hun (noget stødt). Ja, men jeg er jo ingen Hottentot.

Han. Om Forladelse, naadige Frue, De er Moder, og det er Hottentottens Kone ogsaa. Jeg vilde kun ved nogle Exempler bevise, at det blot beroer paa den første Opdragelse, om der bliver en blød Stakkel eller en Mand af Drengen. Jeg vilde berolige deres moderlige Hierte, giøre Mit til, at De ikke røvedes den Glæde, at have den lille Polycarpus om dem paa Reisen.

Hun. Det er vel sandt, kiære Hr von Doelen, men det vilde virkeligt blive alt for ubehageligt. Et Barn, der skriger i en Vogn.

Han (med et qvalt Suk, og i det han vender Øinene bort). See der har de jo en smuk Mops.

Hun. Ikke sandt, et nydeligt Dyr? den kommer heller aldrig fra min Side, den har giort hele Reisen paa mit Skiød. — Men for at komme til den lille Polycarpus igien, gives der ingen Opdragelsesanstalter i

Neapel

Neapel, som man med Sikkerhed kunde henvende sig til.

Han. For saa smaae Børn gives der vel ingen.

Et Ophold. Min Bedstemoder tænkte sig hist og her om, hvor hun kunde faae min Fader i gode Hænder og faldt ikke paa, at hun blot behøvede at kaste Mopsen ned af Skiodet og tage den lille Polycarpus i hans Sted. Min Bedstefader betiente sig af den herskende Taushed, til ogsaa at snakke med.

„Altsaa — sagde han — gaae Hottentotterne ogsaa paa Jagt? det er dog kuriøst. Have de da ogsaa den høie og nedre Jagt? hidse de Harene eller skyde de dem i Leiet? Jeg maae sige dem, Hr. Pastor, at jeg i min Tid var en stor Jæger."

Van Doelen vilde til at svare, da min Bedstemoder afbrød ham med det Spørgsmaal: „Er De gift?"

Han. Ja.

Hun. Har De ogsaa Børn

Han. Endnu ikke, men jeg haaber om faa Maaneder at kunne giøre Fordring paa det søde Fadernavn.

Hun

Hun. Hvad mener De, kiære Hr. Pastor, om de af Venskab paatog Dem, at opdrage den lille Polycarpus nogle Aar i Deres Hus og under Deres Opsyn. Jeg er overbeviist om, at jeg ikke kan betroe ham i bedre Hænder, og i Henseende til Omkostningerne, skal en aarlig Sum af 10 Dukater sætte Dem i Stand til, at vise ham for Verden, som Baron v. Bollenbachs Søn.

Jeg vil ikke kiede Læseren med alt det, der blev sagt for og imod dette Forslag. Van Doelen krympede sig længe, men min Bedstemoders Sødtalenhed trængte giennem. Det blev bestemt, at den lille Polycarpus i de første elleve eller tolv Aar af sit Liv skulde indaande den italienske Luft, saa afhentes enten af den tro Schrimps eller en anden sikker Mand, og om muligt strax træde ind i en Fændriksplads ved hans Durchlauchtighed sin Gudfaders Tropper. En tung Sten faldt fra min Bedstemoders Hierte, da dette var bragt i Stand. Inden faa Uger var hun frisk og naaede lykkelig sit Fædreneland ved Mopsens Side. Nu var hun saa lykkelig i alle Selskaber at stoppe Munden

paa

paa Hofraadinde Æ. Min Bedstefader døde kort Tid efter sin anden Hovedaction, og hans Legeme blev, som han havde forlangt i sit Testamente, ifort den samme Skarlagens Kiole med Guld, som han bar for to og fyrgetyve Aar siden, da han modtog Hans Durchl. paa Poststationen. Schrimps fik til Belønning for sin tro Tieneste den firkantede Daase, og græd saameget, at min Bedstemoder ansaae det for overflødigt at blande sine Taarer med hans.

Den lille Polycarpus var imidlertid bleven bragt hen til Præstens fredelige Bolig, hvor den gjæstfri Husmoder med moderlig Ømhed sluttede ham i sine Arme.

Tredie Kapitel.

Torbisten.

Af den ovenomtalte Samtale mellem vaa Doelen og min Bedstemoder, vil Læseren allerede have anmærket, at han i sin Opdragelses Grundsætninger fulgte Jean Jagues Rousseau. Min Fader blev ofte badet, lærte allerede i sit fierde Aar at svømme, og pladskede inden kort Tid omkring i Golfo di Napoli, som en Fisk i sit Element. De første Begreber om Gud og Naturen bleve ham bibragte ved Spadseregange, han blev ikke smeddet ved et med Blekpletter overmalet Bord til sin Catechismus, kunde hele Dagen løbe omkring, springe, brydes med Nabobørnene, kaste til Maals o. s. v. Han betiente sig af denne Frihed med Hiertenslyst og var sielden hiemme, uden naar Hunger drev ham til Madskabet.

Imidlertid fremlyste dog af alle hans barnlige Handlinger, at Naturen havde be-

samt ham til at tælles imellem de faa gode Mennesker. Naar han undertiden i sine hidsige Lege havde givet een af sine yngre Kamerader ufortiente Stryg, saa skammede han sig ikke ved, at falde ham om Halsen, og kunde ofte af Forbittrelse paa sig selv blandet med Anger, staae i en Krog og græde hele Timer. Sin Frokost delte han gjerne, naar et eller andet fattigt Barn stod og saae ham med begierligt Blik ind i Munden. Ogsaa Kierlighed syntes at giøre Indtryk paa hans unge Hierte. Faa Maaneder efter at Tilfældet havde bragt ham i sine Pleieforældres Hus, blev van Doelen Fader til en Datter, som voxede op med Polycarpus. Den lille Wilhelmine, som man til Ære for Prindsen af Oranien havde kaldet hende, var en nydelig Brunette, med et par sorte fyrige Øine og et Hul ilKinden. Min Fader veg sielden fra hendes Side. Naturen lærte ham tusinde smaae Vennehoflighedet, og naar han undertiden med sine Kamerader stial Frugt af Naboens Have, saa bragte han altid de modneste Frugter til den lille, Todtsmilende Mine.

Saa-

Saaledes henrunde hans Livs første tretten Aar under skyldfrie Glæder, som intet Ris og ingen fortredelig Skolark forbittrede. Nu nærmede Tiden sig, da, efter min Bedstemoders Løfte, den gamle, tro Schrimps skulde afhente ham. Van Doelen og hans gode Kone kunde ikke uden Vemod tænke paa den Time, der skulde berøve dem deres kiære Pleieson. Det var en mørk Aften, at Præsten fik et Brev fra min Bedstemoder, hvori stod, at Schrimps allerede var paa Veien og vilde om faa Uger være i Neapel, for at bringe den lille Polycarpus af hans i de moderlige Arme. Tillige meldte hun ham Tabet af hendes Mops, som gammel og mæt af Dage var vandret fra hendes Skiød ind i Evighedens. Wilhelmine græd, og min Fader, uagtet det behagede Barnet, at see fremmede Lande og drømte sig herlige Spilleværker, græd ret hiertelig med. Man længtes slet ikke efter Budet og man skiælvede ved hvert Pidskeknald man hørte.

Men Skiæbnen havde nu engang besluttet, ikke at giøre min Fader til Fændrik i

hans Durchlauchtige Gudfaders Tieneste, som Læseren af denne sandfærdige Historie skal faae at vide.

En Dag sprang den lille Polycarpus omkring paa en broget Eng, som tiente tusinde Sommerfugle og Milioner Kryb til Tummelplads. Hans Beskiæftigelse var at hugge Tidselhoveder af, hvorved han forestillede Alexander, og Tidslerne den persiske Hær. Pludselig blev han afbrudt i sine søde Phantasier ved en Torbist, der surrede ganske tæt forbi hans Hoved. Han slog Øinene op og saae et glindsende lille Dyr, hvis Vinger Solstraalerne forgyldede og prydede med smaae Purpurstriber. Strax stængte han sin Kiephæst, som han havde brugt til Vaaben imod Perserne, rev den runde Hat af Hovedet og kastede den efter den smukke Torbist, som han allerede i Indbildningen saae smeddet til en Traad og saaledes flagre frem og tilbage i hans Haand. Dette mislykkedes, Torbisten fortsatte roligen sin Flugt, og Polycarpus aandeløs bag efter. Undertiden satte den glindsende Flygtning sig paa en Mærkblomst, ligesom for at drille sin Forfølger,

ger, og naar min Fader nu kom listende ganske sagte paa Tæerne, med bankende Hierte og sin lille runde Hat i Haanden, og troede i et Øieblik at seire — vips! saa snurrede den bort igien over Gierder og Grøfter. Den lille Jæger blev stedse hidsigere, stedse mere forbittret; han besluttede at faae den ondskabsfulde Flygtning i sin Vold, om han end skulde forfølge den til Aften. Allerede havde Torbisten lokket ham en Milsvei fra sit Hiem, og nu tabte den sig pludselig i en nærliggende Skov, hvor Krattet hvert Øieblik unddrog den fra sin Forfølgers gridske Blik. Træt var Polycarpus ikke bleven af denne Efterstræbelse og han brød sig kun lidet om, at de tilbageslaaende Buske og Qviste kradsede hans Ansigt og Hænder blodige, men inden han saae sig for, sad han op til Knæene i et Morads, og Persernes Seiervinder blev staaende der uden Hielp.

Forgiæves anstrængede han sig, for at arbeide ud af Dyndet. Udmattet af den megen Løben, kunde han hverken komme frem eller tilbage, og det eneste Middel, han vidste at gribe til, var at skrige om Hielp,

som han ogsaa strax af fuld Hals begyndte paa. —

Nu hørte han en Raslen i Krattet, som syntes at nærme sig; han tav og lyttede. Pludselig stod en Mand for ham, med et skummelt, raat Ansigt, og hvis børstetagtigt Haar hang vildt ned i Øinene. Han var ifort en Læderbrystdug, havde et Belte om Livet, hvori der stak to Pistoler, og i sin muskuløse Haand havde han en tyk Knortestok. „Hvo er Du Skrighals? — torduede han den lille Polycarpus imode! — hvorledes kommer Du her?"

Min Fader fremstammede skiælvende sin Bekiendelse om Jagten, hvorledes han træt af Seieren over Perserne og den stærke Loben, endelig var kommen ud i dette Morads, hvoraf han ikke kunde slippe, dersom Herren ikke vilde række ham sin stærke Arm.

Manden med Svinehaarene smilede, og hans Smiil var som en mork Soelstraale i April, naar den træffer ned paa en nogen Klippes Spidse? Han traadte et Skridt nærmere, min Fader maatte lægge begge sine Hænder i hans Hoire og saaledes drog han

ham

ham op, lettere end et Barn trækker en nylig spiret Ert med Rod op af Jorden.

„Jeg takker — sagde min Fader — Gud lønne Dig!" Med disse Ord tog han sin Hat dybt af, dreiede om og vilde hoppe bort, da den vilde Mands Tordenstemme tilraabte ham et frygteligt Holdt, og naglede den stakkels Polycarpus derved saa fast til det Sted, han stod paa, som Rangleslangens Blik den skiælvende Vandrotte.

Roveren. Følg med mig!

M. Fader. Vil Du følge mig hiem!

Roveren. Jo! dybere ind i Skoven!

M. Fader. Gode Ven, jeg vilde gierne giøre Dig den Tieneste, men naar jeg ikke kommer hiem til rette Tid i Aften, saa skiænder Hr. van Doelen.

Roveren (leende). Lad ham skiænde!

M. Fader. Og Mine seer surt.

Roveren. Hun bliver nok god igien. Du kan jo kun sige, at jeg ikke vilde slippe Dig.

M. Fader. Jeg tør sandelig ikke.

Roveren. (tager ham ved Armen og kyder ham foran sig). Vil Du, Knegt?

Hvad var nu at giøre? den Stærkeres Ret var jo aabenbar paa Mandens Side, med den store Stok og Pistolerne i Beltet. Om endogsaa min Fader ikke havde kastet de Vaaben fra sig, som han med saa megen Held havde brugt imod Perserne, saa vilde denne Scytte med sin Kolle ikke agtet ham mere af den Aarsag. Han holdt det altsaa for bedst, at giøre hvad han ikke kunde lade, og fulgte under heftig Hierteklappen og qvalte Suk, den Vei, som Roverens udstrakte Haand viste ham. Efter at de omtrent havde gaaet een Mil igiennem det tætte Krat og min Fader af Mathed ikke mere kunde løfte sine af Dynd dobbelt tunge Fødder, kom de endelig til Indgangen af en Hule, som Naturen formodentlig havde frembragt ved et Jordskiælv. Min Fader blev stødt ned, maatte halvt krybe og halvt gaae, og befandt sig pludselig i en stor, underjordisk, med Voxfakler oplyst Sal. Omkring et rundt Bord, der var besat med Steg og Vin, saae han omtrent tyve Mennesker, af samme Udseende som hans Ledsager.

ger. Nogle tømmede de fulde Glas; Andre sadde med løsagtige Fruentimmer paa Skødet; atter Andre kastede Terninger eller spillede Kort. Min Fader blev venligen modtagen, man klappede ham, man stoppede ham Munden fuld af Steg. Mismodens Slør hang over hans Øie; han tænkte tilbage paa sin Pleiefaders Bolig og paa Mine. Natten kom, man lagde ham i en blød Seng; men han sov ikke; han bad.

Fierde Kapitel.

Strudsen.

Hvad den gode van Doelen, hans Kone og den sortsiede Mine følede, da Solen stundede imod Vesten, og den lille Polycarpus endnu ikke kom tilbage; da Solen igien stod op og deres Blikke forgiæves søgte ham; da hele Uger forgik, uden at erholde Efterretning om Barnet, det vil Læseren paa en anden Tid faae at vide.

Min Fader var ikke saa barnagtig, at han jo nok kunde begribe, i hvilket smukt Selskab han var kommen; han forbandede Torbisten, Perserne og sig selv, græd mangen Længselstaare efter Mine, og udkastede tusinde smaae Planer til Flugt, hvortil man dog meget viseligt have spærret ham alle Veie. Hver Morgen drog Banden ud paa Eventyr, og den fangne Dreng blev tilbage imellem Qvinderne og forvaltede Kiokkendrengens Embede. Snart maatte han bære Brænde til Ilden, snart skure Kiedlen, og

snart

snart dreie Stegespiddet. Han forrettede alting med største Taalmodighed, for at dysse sine Bevogtere i Søvn og ved første Leilighed at slippe ud.

En Dag var det næsten lykkedes ham. Hele Troppen var draget ud paa Tog og kun Een bleven tilbage, der havde seet for dybt i Flasken og laae snorkende ved Indgangen. Fruentimmerne vare gangne i Bad. Kun en gammel Hex, der til Lykke var lidet dov, sad i Baggrunden ved Ilden, med en Strikkestrompe i Haanden og hvis rystende Hoved af og til hilsede paa det skrumpne Bryst.

Dette heldige Øieblik benyttede Polycarpus sig af. Vips, som en Fugl, der seer sit Bur aabent, hoppede han forbi den sovende Røver, lagde Hulen med to Spring bag sig og var nu i Besiddelse af den saalænge forønskede Frihed. Men hvorhen skulde han nu gaae? var han kommen ind i Skoven fra den søndre eller den nordre Side? laae van Doelens Hus mod Østen eller Vesten? Alt dette var han saa uvidende om, som min Bedstefader, salig Hukommelse, om

Hot-

Hottentotternes høie og nedre Jagt. Da det imidlertid kom an paa, at fatte en hurtig Beslutning; thi hvor let kunde Roveren ikke vaagne, hvor let kunde ikke den gamle Hex med sin hæse Stemme skrige paa ham, og i Mangel af Svar røre Allarmtrommen: saa travede han paa Lykke og Fromme mod Syden.

Ak! intet hielperigt Instinct ledede hans Trin, ingen beskyttende Engel nedlod sig til ham. Istedet for at komme ud af Skoven, forvildede han sig dybere og dybere ind i den, og Aftenen overrumplede ham sulten, træt og i Taarer. Da imidlertid hans unge Legeme ikke var uvant til at døie Ondt, fattede hans Siæl den Skraale af Haab, at, naar kun denne Nat først var overstaact, saa havde han den hele Dag for sig, og vilde vist ved Enden af Skoven ogsaa finde Ende paa sine Lidelser. For Hungeren frygtede han ikke heller, thi han havde paa Veien fyldt sine Lommer med vilde Bær, hvoraf han nu beredede sig et Aftensmaaltid. Derpaa bar han tørt Løv sammen ved Foden af et Træ, kastede sig ned, bad og vilde sove.

Plud-

Pludselig hørte han langt borte Stemmer, der mere og mere nærmede sig, og han skiælnede snart deriblandt nogle af Hulens Beboere, som efter fuldbragt Dagarbeide vendte tilbage til deres Smuthul. Polycarpus skiælvede over det hele Legeme, en iskold Sved løb ham ned af Ryggen. Han krøb sammen, holdt Veiret og lyttede. Allerede syntes han, at Banden havde taget Veien mere til venstre og gik forbi ham. Han havde Ret, men en stor engelsk Dogge, som Roverne altid førte med sig, fulgte sin Næses Drivt, fandt Flygtningen, besnusede ham og begyndte at gise. Forgiæves søgte han at faae Dyret til at tie, forgiæves rakte han det i Angesten en Haandfuld af de vilde Bær, Doggen gisede stærkere og stærkere, og da min Fader sprang op for at flye, holdt den ham fast i Skiodet af hans Trøie.

Nu var der ingen Frelse. Roverne ilede til fra alle Sider, bekigede ham ved en Tydelogte og hilsede ham paa den ubehageligste Maade af Verden; de gave ham nogle diærve Slag i Ansigtet, hvorved hans rosenrøde Blod flød, og farvede det tørre

Løv,

Lov, der skulde tient ham til Natteleie. Med vældige Stød dreve de ham foran sig til Hulen, hvor han — mit Hierte bløder ved at fortælle det — maatte give sin uskyldige Bagdel til Pris for en ubarmhiertig Arm, bevæbnet med en Pidsk. O gode Mine! havde Du seet de blodige Striber paa min Faders Lender, Taarer vare vældede ud af dine sorte Øine, og havde fyldt Hullet i dine Kinder.

Efter dette uheldige Forsøg blev min Fader noie bevogtet. Roverne laae sig ikke mere til at sove ved Indgangen af Hulen, Pigerne gik ikke mere i Bad, den døve gamle Kierling hilsede ikke mere med rystende Hoved det skrumpne Bryst.

Tvende Aar forgik. Polycarpus vænnede sig lidt efter lidt til sin Stand, han tænkte ikke mere saa ofte paa Mine og vilde maaskee tilsidst, trods hans fortreffelige naturlige Anlæg, blevet en Rover, som de Andre, dersom ikke hans Skytsaand havde forbarmet sig over ham. Thi Ak! det er desværre alt for sandt, at Tilfældet ofte danner en ærlig Mand til Skurk, og den, som

man

man hele Aar igiennem ansaae for en Skurk, til en ærlig Mand.

Allerede i lang Tid havde Roverne havt deres Ophold i denne Hule, allerede samlet saamange Skatte, dræbt saamange Reisende, uden at den velvise Regiering i Neapel havde funden for godt at træffe andre Anstalter imod dem, end at sætte Priis paa deres Hoved, en Pris, som Ingen vovede at fortiene og som Roverpakket kun spottede ad. Nu tildrog sig en Ting, som havde de alvorligste Følger. En ung Marchese kom tilbage fra sin franske Reise, blev angrebet af denne Bande, som med philosofisk Stivsind søgte at fastsætte Lighed i Henseende til Stand og Fælledskab i Henseende til Eiendom, og maatte, da han ikke vilde antage denne Lærebygning, men var saa uhøflig, at saare een af dem ved et Pistolskud, bide i Græsset. Denne Marchese var i øvrigt en Nar, og fortiente kun lidet at leve; men som Søn af en neapolitansk Minister, giorde hans Død mere Opsigt, end saamangen anden brav, nyttig Mands, der for han var faldet for disse Roveres Hænder. En stærk Kommando

med

med Mandskab blev udsendt, omringede Skoven, giennemsøgte hver en Buft og fandt endelig Mordhulen. Her kom det til en rasende Fægtning, hvor paa den ene Side Tanken om en skiændig Død giød Fortvivlelse i hvert Hierte og Kiempestyrke i hver Arm, men hvor paa den anden, den langt overlegne Mængde maatte bøde paa det manglende Mod.

Efterat paa begge Sider Nogle vare faldne døde til Jorden og Andre vrede sig i Støvet, maatte endelig de Øvrige af Roverne give sig; de bleve fængslede og stødte for Domstolen i Neapel. Min Fader var under Slaget skiælvende krøben ind i den Klippesprække, der tiente Hulen til Skorsteen og blev ikke funden. Da det begyndte at blive stille omkring ham, krøb han frem og løb af alle Kræfter. Men da han af det sidste Forsøg havde lært, at den sydlige Vei ikke fører ud af Skoven, saa valgte han dennegang den ganske modsatte, og befandt sig i en Tid af nogle Timer paa en bred Landevei.

Nu begyndte han at aande friere, Mines Billede vaagnede levende i hans Siæl og han gottede sig med det søde Haab, endnu i Aften at trykke hende til sit Bryst. Under disse smilende Billeder fortsatte han sin Reise, og spurgte Enhver han mødte om Hr. van Doelens Bopæl. Nogle svarte ham slet ikke, andre loe ham lige i Ansigtet; det fortrod ham og han besluttede, slet ikke at spørge mere, men følge Landeveien, indtil han kom til en Stad eller By.

See, der kom en tyk Mand paa Veien med et brunt Ansigt, og som fulgte tilFods med tvende Fragtvogne, der vare belæssede med store Kasser. Han kastede et nysgierrigt Blik paa vor lille Vandringsmand, og da han syntes at kunne see paa hans Næse, at han ikke ret vidste hvor? hvorfra? eller hvorhen? saa spurgte han ham venligt: hvorfor han løb saa allene omkring i Middagsheden? Det gav den stakkels Polycarpus Mod, til endnu at vove et Forsøg, om denne Reisende maaske vilde tage sig mere af et forladt Barn, end de foregaaende ubehovlede Menneßer.

„Ak, kiære Ven! — sagde han til den tykke brune Mand — kan De ikke sige mig, hvor Hr. van Doelen boer? Jeg er vildfarende og vil gierne vise mig erkiendtlig."

„Hr. van Doelen? — smidskede Manden — jo, jeg skal bringe Dig hen til ham. Hans Hus ligger ganske tæt ved den Vei, jeg skal kiøre."

Hvo var gladere end min Fader! med et Spring var han paa Vognen, satte sig paa een af Kafferne, saae bestandig fremad, om han endnu ikke kunde øine det røde Tag, under hvilket Mine boede. De kiørte og kiørte, Skyggerne bleve længere, Luften kiøligere, men endnu saae han intet rødt Tag. Endelig holdt de stille i en Landsby uden for et elendigt Vertshus.

„I Dag er det for sildigt — sagde den tykke brune Mand — mine Bester ville ikke gaae længere; men i Morgen ved Middagstid er Du paa Stedet."

Min Fader anede intet Ondt. I Morgen ved Middagstid paa det Sted, hvor Mines sorte Øine smile, i Morgen ved Middagstid maaskee ved samme Bord, som hun,

ved

ved en Skaal friſk Melk, hvo kan med ſlige ſode Billeder i Siælen ane Bedrag.

Næſte Dag ved Solens Opgang bleve Heſtene forſpændte; Polycarpus hialp ſaa gladelig til med at ſtrigle og vande dem, ſatte ſig igien paa ſin Kaſſe og Toget gik fremad. De kiørte og kiørte, Luften blev hed, Solen kaſtede ſine Straaler lodret ned og endnu intet rødt Tag. De kiørte og kiørte, den brune Mand ſpiſte ſin Middagsmad, Øgene længtes efter Stalden og endnu intet rødt Tag. — "Nu kun en Timestid til" ſagde Manden. Timen gik, og ſee, uden at vide det, befandt min Fader ſig — paa den neapolitanſke Grændſe.

Nu fik Piben en anden Lyd. "Hør Dreng — ſagde Patronen med barſk Stemme — tak Gud, at jeg ikke har bragt Dig i Tugthuſet, thi Du er en forløben Krabat. Derſom Du imidlertid opfører Dig godt og punktlig opfylder mine Befalinger, ſaa ſkal Du ikke lide Mangel paa Noget." Der hialp hverken Bøn eller Proteſt; Manden ſvingede ſin Vognmandspidſk; min Fader ſkiælvede og adlød.

Men hvo var denne tykke brune Mand? hører jeg mine Læsere spørge. — Han var hverken mere eller mindre end En af disse omstrygende Dagtyve, som trække omkring fra By til By med fremmede Dyr, og lokke den nysgierrige Hob Penge af Lommen. I hans Kasser befandtes en Løvinde, en afrikansk Tiger, en Struds, et Pindsvin og nogle Aber. Faa Dage førend han traf min Fader paa Landeveien, havde Tigeren i et Anfald af Vildhed, revet en femtenaarig Dreng ihiel, som hidtil havde tient ham som Opvarter. Ved det første Blik han kastede paa den lille Polycarpus, fik han strax det Indfald at erstatte sit Tab med ham, og han udførte sit Forsæt, som vi have seet, kun med den Indskrænkning, at han ikke satte Tigeren under min Faders Opsyn, men for det første kun giorde ham til Strudsens Røgter, indtil de andre vilde Dyr havde vænnet sig til ham. Saaledes altsaa blev min Fader, istedet for Fændrik i Hs. Durchl. Fyrsten Polycarpus Tieneste, først Kiøkkendreng og siden Strudserøgter.

Femte Kapitel.

Uveiret.

Min Fader blev lidt efter lidt vant til den omstreifende Levemaade; det behagede ham, at hans hele Dagarbeide bestod i at fodre og blive fodret, det behagede ham ikke mindre, istedet for i en Hule, ti Skridt lang, at indaande raadne Dunster, nu bestandig at være i Guds frie Luft; istedet for om Morgenen, naar han vaagnede, at see ind i en gabende Rovers Svælg eller en Bolerskes frække Øie, nu at see lutter nye Ansigter, at lære at kiende saamange fremmede Steder og Lande, Skikke og Spiser. Ja jeg tør sige, at dersom han havde været begavet med en Bernoullis eller Büschings uefterlignelige Vidtloftighed, saa vilde vi allerede for længe siden kunnet opvise et helt Dusin Bind in quarto om hans Reiser.

Den tykke brune Mand drog til Tydskland med min Fader og var saa temmelig

forneiet med hans Opførsel. Til Bevis derpaa kan det tiene, at han i to Aar kun een eeneste Gang havde fundet noget til Vognmandspidskens overtalende Kraft, fordi han i Potsdam løb en hel Dag efter de smukke, pyntede Soldater, og desaarsag næsten lod Strudsen sulte ihiel

Polycarpus gik nu allerede i sit attende Aar og følte en pludselig Tørst efter Videnskaberne, hin almægtige Drift, til at udvide vore Kundskaber, som besiæler Ynglingen og Oldingen, som aldrig ganske tilfredsstilles og som i mine Tanker er det stærkeste Beviis for vor Siæls Tilvær. Han følte med Kraft, at han hverken var født til Kiøkkendreng eller Strudsrøgter; finere Nødvendigheder, end de der blot gaae ud paa Legemets Ophold, grebe ham med Vælde; men til hvem skulde han henvende sig? Ikke omgivet af andre levende Væsener, end den tykke brune Mand, Strudsen, Tigeren, Løven, Pindsvinet, hvad skulde da tilfredsstille hans altomfattende Trang? — Den Tykkes Kundskaber strakte sig ikke længere, end til at opgive de bedste og letteste Værtshuse i enhver Stad, de vare komne igiennem. Naar min Fader undertiden

den paa Marken giorde denne eller hin Anmærkning, spurgte om denne eller hin Plantes Nytte, saa slog Manden Ild, lagde den brændende Svamp paa Piben og dampede Svaret i Luften med Rogen.

Da altsaa min Fader ingen Hielp fandt hos de Levende, saa besluttede han at holde sig til de Døde. Han erindrede sig, at van Doelen ofte havde sagt, at Naturhistorien var det behageligste Studium, et Studium der i Miden og Hvalen lader os skue Skaberens uendelige Almagt; hans Embede, som vilde Dyrs Rogter, forskaffede ham tillige Leilighed til, med egne Øine at see og undersøge, hvad ukyndige Naturforskere have bundet Verden paa Ærmet. Han greb derfor i Lommen, tog nogle faa Penge frem, som han ved nysgierrige Tilskueres Velgiørenhed til forskiællige Tider havde sammensparet, og travede hen i en Boglade, hvor han forlangte en Naturhistorie. Boghandleren spurgte: hvilken?

M. Fader. Ligemeget.

Boghandl. Her er Büffons Naturhistorie.

Min Fader. Nu godt! hvad koster den?

Boghandl. Hele Værket, for saavidt som det er kommet ud, med illuminerede Kobbere, kan De faae for omtrent 50 Daler.

M. Fader (meget forskrækket). Halvtredsindstyve Daler? Gud bevare's! har De ingen til ringere Pris?

Boghandl. O jo! her er Martinis Naturhistorie. Den koster 33 Daler.

Min Fader fandt denne ligesaa uhyre dyr, og endogsaa Raffs Naturhistorie oversteg hans Kræfter. Boghandleren hentede nu frem af Stovet en hundredeaarig Naturforsker, som havde efterplapret alle Plinius's Fabler og lagt nogle flere til, og solgte min videlystne Fader den for en Bagatel. Med denne Skat under Armen løb han strax hiem, satte sig i en Krog, bladrede omkring i den og fandt snart til sin store Fornøielse en Beskrivelse over den berømte Fugl: Strudsen. Deraf saae han nu, at denne langbenede og langhalsede Skabning paa latinsk hedde Struthio camelus, at den ikke kan flyve, men derimod løbe om Kap med en Hest i det stærkeste

keste Trav, at Araberne forfølge den i Galop, og at den er dum nok til at troe, at man ikke kan see den, naar den stikker Hovedet ind i en Busk. Alle disse Nyheder slugte han med Begiærlighed, og fandt endelig den Anmærkning, at Strudsen kan æde og fordøie Jern og Sten. Dette forekom ham især underligt, og han besluttede strax, at giøre et Forsøg. Han fik fat paa den store Portnøgle til Vertshuset, hvor de laae; denne tilligemed et par dygtige Flintesteene bod han sin Kostgiænger til Aftensmad, havde ogsaa den Glæde, at see den uden Vægring tage denne haarde Kost til sig. Den inderligste Ærefrygt for sin Forfatter tog Plads i min Faders Barm, han stak Bogen i sin høire Kiolelomme, knappede den med Omhyggelighed til, og tiltraadte næste Morgen fremdeles sin Reise i den tykke brune Mands Selskab.

Da de henimod Middag befandt sig i en Skov, der omgiver Harzbiergene, giorde Manden Holdt, for at lade Hestene hvile. Han tog et Brød op af sin Lomme, gav først hver af disse et Stykke, saa min Fader et,

og leirede sig derpaa vel tilmode i det Grønne. Pludselig opstod der i den Kasse, som tiente Strudsen til Vaaning, en forvirret Lyd; det var som om den slog med Vingerne, væltede sig hist og her omkring og pressede ængstelige Toner ud af sin lange Hals. Den tykke Mand sprang forskrækket op, hentede Noglen frem af en Fikke og aabnede Kassen. Ak! der laae den stakkels Struds i det sidste Aandedræt, kastede endnu engang sit bristende Øie paa sin Fangefoged og døde.

Forfærdelse malede sig i den Tykkes Ansigt; rasende vendte han sig til min Fader; „Helvedes Dreng! hvad har Du nu havt for?"

Den trobiertige Polycarpus havde aldrig i sine Dage sagt nogen Usandhed; stammende bekiendte han, at han paa en stor Naturforskers Ord havde beværet den med en Portmogle og to Flintestene.

„Djævelen annamme baade Dig og Din Naturforsker!" — skreg den brune Mund, greb med en ikke trostelig Mine til Pidsken og vilde belønne min Faders Lyst til Naturhistorien med en Dragt vældige Prygl. Po-

lycar-

lyearpus holdt det ikke for raadeligt, at oppebie dette Uveir, men tog sine Been til Hielp og sprang ind i Krattet. Nu begreb den tykke Mand nok, at han havde giort en dum Streg; thi sin Vogn og Heste kunde han ikke forlade, for at sætte efter den Flygtende, og dersom han endog havde villet vove dette, saa betog hans tykke Vom ham dog alt Haab om, at indhente den attenaarige raske Knos. Han forandrede derfor i Hast sin Tone, og bad den flygtende Polyearpus meget ynkelig, at komme tilbage, der skulde intet Ondt vederfares ham. Men Pidsken havde nu eengang sat min Faders Fødder i en saa stærk Bevægelse, at hans Ører dennegang intet hørte, og han allerede var langt borte, da den Tykke endnu skreg Indbydelsen efter ham. Der var altsaa intet tilovers for den arme Diævel, uden at lukke igien for den dræbte Struds, og at fortsætte sin sørgelige Reise allene.

Min Fader giennemstreifede imidlertid det tykkeste Krat og skiælvede for enhver Lyd af det tørre Løv, som om Pidsken allerede var paa Ryggen af ham. Da han nu endelig troede:

troede at være i fuldkommen Sikkerhed, begyndte han at anstille meget alvorlige Betragtninger over sin underfulde Skiæbne. „Jeg er fød paa et ildsprudende Bierg — sagde han ved sig selv — og derfor udentvivl bestemt til store Handlinger. Jeg har en fyrstelig Gudfader, i hvis Tieneste jeg kunde have den uudsigelige Lykke, at være Fændrik; i det Sted fører en forbandet Torbist mig i en Roverhule, hvor man nedværdiger mig til Kiøkkendreng og denne Skiændsel slipper jeg, blot for at blive Strudsrøgter. Neppe svinger min Aand sig ved egen Kraft op over alle disse Fornedrelser, neppe danner jeg mig ved egen Flid til Naturkyndig, før jeg i al Uskyld giver min Struds en Portnøgle og et par Flintestene at æde, og bliver til Belønning truet med Hug og Pidskeslag. O Mine! Mine! dersom det kun blev mig til Del, ved Din Side, at studer N.turen, i Dine sorte Øine at beundre Skabe ens Almagt, hvor gierne frasagde jeg mig da ikke Fændriksplads en ved min Gudfaders Tropper."

Under denne Samtale med sig selv, var han gaaet et godt Stykke, og da han nu troede

troede sig i fuldkommen Sikkerhed for den tykke brune Mand, saa søgte han igien at komme ud paa Landeveien, for om mueligt inden Aften at naae en Hytte eller en By.

Men see! paa den sorte Horizont optaarnedes Uveirsskyer, alt hylede Stormen i Egetoppene, alt rullede den fierne Torden, alt giennemskiare Lynstraaler det Mørke, der omgav den stakkels Polycarpus. Luften var lummer og trykkende, Fuglene flagrede ængstelige omkring, store Regndraaber faldt ned igiennem Træerne. Min Fader vidste, at det var farligt at opholde sig under høie Egetræer; han saae sig skiælvende om ly, og fik endelig Øie paa en Jægerhytte, som han tydede hen til. Uveiret nærmede sig frygtelig, Stormen tudede, Lynene hvislede, Slag paa Slag tordnede det og Pladsregnen slog stærk paa det raadne Tag. Pludselig traadte en kiøn Mand ind i Hytten, med en grøn Jagtklædning, Flint og Jagttaske. Vandet dryppede ned af hans Hat og giorde Krudtet paa Geværlaasen vaadt, hans Hunde rystede sig, saa at Vandet stænkede omkring i Draaber. Han studsede ved at see det unge Menneske,

hvis

hvis Mine just ikke spaaede nogen Røver, inde i det dybeste af Skoven. „Hvo er Du?" spurgte han nysgierrig. Med den trohiertigste Naivitet fortalte min Fader ham sin Historie med den tykke brune Mand og hans uheldige naturhistoriske Forsøg. Jægeren smilede og syntes at kunne lide den aabne Yngling. Da Uveiret var trukket bort og Skyerne ikke mere skiulte den blaa Himmel, sagde den Fremmede i en godmodig Tone: „Jeg er Biergværks-Inspecteur von Süssenhain; vil Du følge med mig paa mit Slot, saa kan jeg maaskee sørge for Dig i Tiden.

Da min Fader hørte tale om et Slot, han, som ikke havde det, han kunde hælde sit Hoved til, ikke en Bid Brød, han kunde stille sin Hunger paa, greb han dette Tilbud med Begierlighed, kyssede taknemmelig sin Velgiorers Haand, og fulgte efter ham.

Siette Kapitel.

Biergværket.

De vare neppe gaaede en Miil, paa hvilken Hr. von Süssenhain havde talt meget med sine Hunde, men ikke et Ord til min Fader, da denne, til sin knurrende Maves store Glæde, høit oppe over Fyrretræernes Toppe, saae Slottet Süssenhains røde Tegltag. Det forekom ham i dette Øieblik, som han saae sin Pleiefaders røde Tag, og ved den rygende Skorsteen kom den yndige Mine ham i Tankerne. Slaae ikke Krølle paa Næsen ved denne Lignelse, kiære Læser! den er naturligere, end mangen, der forekommer i høie Digte; thi den rygende Skorsteen fortryller den sultne Mave, og Pigens blomstrende Kind det lystne Øie, Maven stoier stærkere end Øiet begiærer, Øiet seer ned i Skeen og flotter ikke hen til Pigen for Maven tier.

De nærmede dem Slotsgaarden og bleve modtagne af et par Dusin hylende Jagthunde,

hunde, som logrende kom Biergværksinspectoren imøde. Nogle Jægere kom og aflagte Rapport om, hvad der i den naadige Herres Fraværr var forefaldet. Jægeren Hans rapporterede, at hans Naades Nabo, Oberste Felsenburg, vilde sælge den smukke Sultan, og udbrød tillige i Beromnelse over denne Sultan omtrent saaledes: „Med Deres Naades naadige Tilladelse, det er en dygtig Hund. Han har store, aabne Næseborer; brede, hængende, tykke Øren; gode, stærke, hvide Fangtænder; Ryggen henimod Krydset er bred og fast; Hofterne kiødfulde; stærke, lige Fødder; Maven haarig og indkneben; Labberne ere tørre; Fodballerne ere haarde og imellem dem stærk bevoxet med Haar." Jægeren Mads berettede, at han havde skudt en to Aars gammel Vildsv, og Jægeren Anton et ungt, eet Aars gammelt Vildsvin. Hr. von Süssenhain hørte paa dem alle, uddelte med en vigtig Mine sine Befalinger og gik op paa Slottet, hvor min Fader fulgte ham ad en gothisk Vindeltrappe.

De

De kom endelig ind i en stor Sal, prydet med hundredaarige Hiortehorn, hvor de bleve imodtagne af en meget snaksom Husholderske, med et Knippe Nøgler paa Siden. Et par stærke, muntre Drenge, paa 15 eller 16 Aar kom ogsaa springende og hilsede dem paa temmelig Bondemaneer. Hr. von Süssenhain lod Jæger Hans trække sine Støvler af og tog en ulden Overkiole paa. Jæger Mads rakte ham en stor Meerskums Pibe, og saaledes kaffede han sig paa en Læder-sofa, imedens Jæger Anton dækkede Bordet. Min Fader stod endnu ved Døren, dreiede paa sin runde Hat og slog Øinene ned.

Süssenh. Nu, unge Menneske, kom nærmere, og lad os høre, hvad Du duer til. For det første Dit Navn?

M. Fader. Jeg hedder Polycarpus von Bollenbach.

Süssenh. (springer op) Hvad! hvad! von Bollenbach? — Polycarpus? — For Fanden og hans Oldemoder! Du er dog vel ikke den Polycarpus, som løb fra Hr. van Doelen i Italien?

Min Fader. Jo, den samme, men løbe bort, giorde jeg ikke.

"Dreng! kiære Dreng!" skreg Hr. von Süssenhain, kastede Piben fra sig og trykte min Fader med saadan Voldsomhed i sine Arme, at han udstødte et lydeligt Au! "Hvorledes farer Fanden Dig herhid? fra Neapel til Hartzbiergene?"

Min Fader fortalte sit Eventyr med al historisk Troværdighed, og vovede tilsidst det Spørgsmaal: Hvorledes han havde den Lykke at være kiendt af den naadige Herre?

Süssenhain. Snorrigt nok, paa min Siæl! som om det var en hel Romanlogn. Du maae vide Dreng, at jeg har kiendt Din Moder ret godt, jeg var med hende i Italien, jeg var nærværende, da Du paa det ildspruddende Bierg satte Næsen ind i Verden. Det er nu fire Aar siden hun skrev mig til, at Du var bleven usynlig.

Formodentlig erindrer Læseren sig endnu den unge Herre, som Fastelavnsmorgen ledsagede min Moder hiem og sad i Baggrunden, ligeover for min Bedstefader paa den neapolitanske Reise. Det var ingen anden,

end

end den samme Hr. von Süssenhain, dengang Hof- og Jagtjunker hos Hans Durchl. Fyrsten Polycarpus. Ved hans Tilbagekomst fra Italien udnævnte denne ham til Oberforstmester, og strax derpaa til Biergværksinspector, fordi hans Gods laae i Nærheden af et betydeligt Biergværk, og fordi han intet forstod af Biergvæsenet. I femten Aar havde han nu levet her, adskildt fra Verden, og den vilde, øde Egn, den eensformige Omgang med sine Jægere og Biergarbeidere, hans daglige Jagen, Hidsen og Myrden, havde omsider omskabt den smidige Hofmand til en raa Vildmand. Han var Pebersvend, taalte ingen qvindelig Skabning om sig, uden Jomfru Morgenthau, sin Husholderske. Denne havde overtalt ham til, af Christenkierlighed, at tage et par fader- og moderløse Børn til sig, som ved en af Naturens underlige Luner havde den Lykke, at ligne den naadige Herre paa et Haar.

Jomfru Morgenthau giorde temmeligt Kiæve Øine, da hun blev vaer, at de to fader- og moderløse Drenge, i Hensende til Ansigtstrækkene, i ald Fald gierne kunde

passere for min Faders Halvbrødre. Allerede i lang Tid havde hun havt uindskrænket Herredomme over den naadige Herre, og havde for længe siden, af klog Forsigtighed for Fremtiden, udtruget en Plan, hvorledes Slottet Süssenhain, tilligemed saavel den høie og nedre Jagt, Tid efter anden kunde være smeltet sammen til en kion lille Guldklump' med hvilken hun efter Arveherrens dødelige Afgang, tænkte at opdrage de tvende Børn i christelig Ensomhed. Den Varme med hvilken Biergværksinspectoren omarmede min Fader, den Ære, han beviste ham, ved at sætte ham ved sin Side ved Bordet, det gamle Bekiendtskab med hans Moder, hvorom hun hidindtil ikke havde vidst et Ord, alt dette sammentaget, fordybede anseligt de Rynker, som allerede i nogle Aar havde prydet hendes Pande, giorde hende vranten og fortrøden ved Bordet, og forskaffede min Fader en Fiende, da han neppe en halv Time efter at han var kommen i Huset, var bleven min Bedstefaders l'ami de la maison.

Imidlertid mærkede Ingen den første Aften Jomfru Morgenthaus billige Vrede.

Min

Min Fader var meget for godmodig og uerfaren og Biergværksinspecteren meget for glad over det uventede Møde. Han lod hente det bedste Rhinskviin fra Kielderen, og drak af et Sølvbæger, prydet med sit Vaaben, paa den unge Eventyrers Sundhed. Han underrettede ogsaa min Fader om Familieomstændighederne. Min Bedstemoder, hedde det, var død for et Aar siden, fordi hun ikke havde kunnet overleve hendes Mopses Død og Tabet af hendes Søn. Strax var der styrtet en Mængde Fættere og Tanter til, for at dele Efterladenskabet, men da de befandt, at passiva langt overstege activa, gave de formelig Afkald for Arven, hvoraf Creditorerne giorde sig betalt, saa godt de kunde. Fra denne Side var der altsaa intet at vente for min Fader, imidlertid lovede Hr. von Süssenhain efter Formue at sørge for ham, og Jomfru Morgenthau fortrak Munden op til begge Ørerne, som om hun havde faaet en hel Skaal Malurt til Livs.

Han holdte ogsaa Ord, og min Faders Forstand giorde hans Protection Ære. Po-

lycarpus maatte nemlig paa hans Raad lægge sig efter Biergvæsenet, og bragde det inden kort Tid videre end alle de Biergarbeidere, som siden Aaret 972, da Biergværket ved Rammelsbierg i Harzbiergene blev opdaget, havde været daglig derved. De gamle Bierg, arbeidere kaldte ham Biergwurzel, som i det tydske Sprog og i deres Maade at tale paa betyder et ungt Menneske, der er født af Biergfolk, og som undertiden ogsaa anvendes paa den, som idelig ligger i Minerne og foretrækker Biergværksarbeidet for alt Andet.

Den gamle Süssenhain følede den inderligste Glæde, naar han saae min Fader arbeide i Bierget, og Jomfru Morgenthaus Næse blev halvanden Tome længer. Inden et Aar havde Polycarpus fuldendt sine Biergstudier og blev erklæret for dygtig til at forestaae Tiendeskriverembedet, hvortil han under alle Arbeidernes Fryderaab blev udnævnt.

Nu syntes hans Lykke at staae paa faste Fødder; han begyndte at glemme alle de Gienvordigheder, han havde giennemgaaet som Kiøkkendreng, Strudsrøgter og Natur-

for-

forsker, og dersom Jomfru Morgenthau ikke ved mangehaande Ergrelser stundom havde erindret ham om, at det menneskelige Liv aldrig er uden Bitterhed; dersom Mines Besiddelse havde forsødet ham Arbeidet og indviet hans lille Hytte til Kierlighedens Tempel, saa vilde der intet have manglet i hans Tilfredshed. Ofte sneg han sig en eller anden varm Dag omkring i Skyggen af hundredaarige Ege og mosgroede Fyrretræer, dromte sig tilbage i den fredelige Bolig under det røde Tag, hvor Mines Øie straalede klarere for ham, end den gyldne Aare i Ertzstykket. Da skabte han sig tryllende Udsigter i Fremtiden, giorde Udkast til stigende Lykke og Rigdom, og bedragersk Kierlighedens glødende Pensel afmalede ham alting saa saare let. Hundredegange greb han Pennen, for at skrive til sin Doelen og ligesaa ofte holdt den Tanke ham tilbage, at hans Omstændigheder endnu ikke tillode ham, at tænke paa Mines Besiddelse.

Nu brugte han sine Fritimer til sin egen Dannelse; han læste philosophiske Skrifter, lærte selv at tænke, selv at skiælne

Sandhed fra Skin, at foragte Klærkesnak og Overtro, i Nødsfald ogsaa at bestride begge Dele. O! havde han aldrig lært dette sidste. Philosophiens sagte, blide Aande, blev for ham en brusende Strom, som kastede ham af hans tildromte Rolligheds Havn, ud i Eventyrets aabne Hav.

Et par gamle Biergarbeidere meldte en Dag, at Nissen havde anrettet stor Ødelæggelse i Bierggruberne. De sagde dette med en meget betænkelig Mine; de yngre stode med Huerne i Haanden omkring dem; stum Forfærdelse saaes i deres stive Blik, i deres aabne Munde. Min Fader loe, og giorde sig Umage for at overtyde dem om, at der ingen Nisse var, uden Jomfrn Morgenthau. Himmel! hvilken Murren der opstod i Forsamlingen, hvis klippefaste Tro, han vovede at angribe. "Det er en Gudsbespotter! — mumlede den Ene til den Anden — naar han ikke troer paa Nissen, saa troer han heller ikke paa Bibelen — en Nisse, hvis Tilværelse i ottehundrede Aar ingen har tvivlet om, — som saa ofte har knebet, stænget og slaget os gamle, forsagte Mænd, — nei,

Brø-

Brødre, saadant et Menneske maae vi ikke taale imellem os. Kommer, vi ville besværge os derover hos Hr. Biergværksinspektoren, og dersom han ikke skaffer os Ret, saa skal den naadige Fyrste selv faae at vide, at han har Atheister i sine Stater. Kom Brødre, til Biergværksinspectoren!"

Saaledes bestormede de den stakkels Hr. von Süssenhain, som ikke forstod et Ord af den hele Sag; de skrege alle paa eengang, og han hørte kun saa ofte Nissen nævne, at han endelig begyndte at troe, at Nissen spøgede i deres Hoveder. Men Jomfru Morgenthau med hendes femtommers lange Næse var saa christelig, at paatage sig at giøre ham den hele Ting forstaaelig. Hun lagde allehaande til paa sin egen Regning, krydrede Historien med opbyggelige Anmerkninger, frygtelige Spøgelsehistorier, og sluttede denne Afhandling med et Suk, og at det aldrig kunde gaae denne ugudelige Spotter vel.

Min Fader blev kaldet frem, han bekiendte og nægtede intet. Hr. von Süssenhain, som holdt fast ved sine Fædres og

fru Morgenthaus Tro, blev vred og bød den anklagede Tiendeskriver, offentligen og høitideligt at tilstaae Nissens Tilvær eller romme Biergværket.

Den unge Philosoph ansaae det for en Skam, som Febronius og andre af samme Slags, at tilbagekalde sin Sats, han valgte derfor det sidste af Vilkaarene, pakkede sine Smaating sammen og vendte Slottet Süssenhain, Jomfru Morgenthau og Nissen Ryggen.

Syvende Kapitel.

Oceanet.

„Jeg Ulykkelige! — raabte min Fader, da han giorde det første Skridt fremad — hvad har Skiebnens Egensind bestemt mig til? Ynglingsild, lig Vesuvs, jeg blev født paa, luer i mit Bryst; en værdig Geistlig dannede mig; Mines Øie gav mit Hierte Følelse; en Torbist bragte mig imellem en Hob Rovere; en Struds giorde mig til Naturforsker; en tyk brun Mand vil belønne mig derfor med Pidsken; et Uveir bringer mig til Süssenhain, og en Nisse jager mig derfra. Hvad skal der tilsidst blive af mig? hvor finder jeg Mennesker, som behøve en Tiendeskriver og ikke troe paa Nissen?"

I disse mørke Tanker vandrede han fra Stad til Stad med sin Bylt paa Ryggen. Han kom til de Meisniske Erzbierge, til Freyberg, Annaberg, Schneberg, St. Georgenstadt og Schwarzenberg, Marienberg,

Ilm-

Ilmenau, Halle i Tyrol, Schwatz, Ratenburg, og Gud veed alle de Steder han kom til. Allevegne tilbød han sin Tieneste, aflagde Prøver paa sine Kundskaber, blev beundret, fuldt ansættes, men saasnart hans Mening om Nissen blev bekiendt, gav man ham Reisepenge og lod ham gaae videre. Han havde kunnet vandre til Potosi, uden at finde et Fristed.

Derover fik hans faa Skillinger snart Ende, og altid saae han et Intet for sig, som han, som Franskmanden siger, paa ingen Maade vidste at giøre til et Noget.

En Aften kom han træt og udmattet til en lille tydsk Rigsfyrstes Residentz. Sulten og torstig, uden Penge i Lommen, gik han forbi en Skrædders Bod, som syngende traabede sin Naal. „Gode Ven! — sagde min Fader — han er saa glad og jeg er bedrøvet, han har noget at spise og jeg hungrer. Behøver han en Læredreng, saa vil jeg gierne, for det kiære Brød lære Skrædderhandværket hos ham."

"Kom ind, min Ven! — sagde Skræderen — en Læredreng behøver jeg ikke, men

naar

naar jeg kan, saa lindrer jeg gierne Andres Sorg. Sæt sig ved mit Bord, spis af mit Brød, drik af mit Krus, og fortæl mig, hvori hans Nød bestaaer, saa vil jeg see, om jeg kan hielpe.

Disse Ord lode sødt i min Faders Øren, og gave Gienlyd ned i hans hule Mave. Han gik ind, satte sig ved Mandens Bord, spiste, drak og giorde sig ret tilgode. Da han var færdig med dette Arbeide og Maden skulde til at fordøies, aabenbarede han den lystige Skrædder sine trange Kaar, hvorledes han fra Kiøkkendreng var bleven Strudsrøgter, fra Naturforsker Tiendeskriver, og hvorledes han endelig maatte ligge under for Nissen. „Ak! — sukkede han — jeg er høistbedrøvet, og veed ikke, hvorledes jeg paa en ærlig Maade skal fortiene noget til min Underholdning. Paa Spidsen af et ildsprudende Bierg blev jeg født og troede at ende mit Liv i en Bierggrube, forgiæves! Nissen forstyrrer alle mine Planer og Forbaabninger. Kiære Mester, giør den Barmhiertigheds Gierning og tag mig i Lære, saa behøver jeg hverken at tigge eller stiæle."

Den

Den lystige Skrædder, var en lille pukkelrygget Mand, som kunde finde Glæde i Alting i Verden, om det end var nok saa bedrøveligt eller alvorligt. Det var ingen ondskabsfuld Glæde han yttrede ved sin lidende Broders Ulykke; men hans indvortes Følelse adskillede strax det Latterlige fra det Sørgelige, han loe over det Første, saa han var færdig at briste og midt under Latteren afhialp han det sidste, naar han kunde. Min Fader, som endnu alle 3 havde truffet paa en saadan Karakteer, forundrede sig ikke lidet, da han saae sin gjæstfri Vert lee overlydt ved Fortællingen om de ulykkelige Tilfælde, hvis blotte Erindring sønderknuste hans eget Hierte. Hans Ungdomsild lurde i Veiret, og han havde i Sinde, at kaste Skrædderen den Tintallerken i Hovedet, der stod for ham, dersom ikke denne, som nok mærkede hans Varme, havde bidt sig i Tungen og bedet sin Gjæst om Forladelse, "Han maae ikke tage mig min Lattermildhed ilde op — sagde han, i det han rakte min Fader Haanden — Det er saaledes min Maade. Jeg har faaet den Gave af Naturen

turen, at finde Anledning til Latter overalt, og jeg er lykkeligere derved, end vor Hr. Superintendent, naar han roder om i theologiske Stridsskrifter. Da han nu der fortalte mig, at han fodrede en Struds med Nogler, saa kan jeg umulig bare mig." Her brød han paa ny ud i en Skoggerlatter og holdt saalænge ved, at min Fader endelig maatte lee med.

Da de omtrent en Fierdendeltime saaledes havde leet hinanden i Øinene, blev den lille Skrædder alvorlig.

"Nu er det nok, min Ven! — sagde han — lader os nu tænke paa Raad og Hielp. Han vil lære det ædle Skræderhaandværk hos mig, men deri kan jeg ikke tiene ham. Jeg har ikke meget Arbeide, en Læredreng kan ieg hverken bruge eller føde. Han kunde troe, det var ikke sandt, og kunde vel af min Boligs Reenlighed, af den Bid Brød og den Drik Øl, jeg bød ham, slutte til Velstand. Det er sandt, Gud har velsignet mig, men det er ikke mit Haandværk, jeg har at takke derfor, det er mit Genie.

Genie. Han maae vide, at jeg er Poet, jeg kan ryste Vers af Ærmerne.

Ei forsage,
aldrig klage,
smukt at tage
sig en Mage
gior saamangen rig i vore Dage.

Naar En af mine Kunder helligholder sin Fødselsdag, saa er jeg strax ved Haanden med et Lykønskningsvers. Intet Borgerbrollup, ingen Barnedaab holdes der, som jo den lystige Skræder Luchs besynger. Saa faaer jeg snart en Gylden hist, snart en her, og min Digtekunsts Kilde er uudtømmelig Det bedste Raad, jeg altsaa kan give ham, er det at han gior, som jeg og bliver Poet. Jeg skal laane ham et Rimelexicon, som jeg selv har forøget og forbedret; deri findes alle Rim fra A til Z, og man kan uden Vanskelighed ved Hielp deraf giøre et Digt paa 20,000 Vers, om han vil. Undertiden udarbeider jeg ogsaa et lille Stykke til Musealmanaken, dog kun sielden; thi Bürger og Voss betale slet."

Min

Min Fader forundredes ikke lidet ved at høre, at han befandt sig under en Poets Tag. Han havde stedse havt et meget høit Begreb om Digtekunsten; en Digter, troede han, maatte endog i sit Øie have en vis Ild, der indgiod Ærefrygt, og nu sad han der, ligeoverfor den lille Skræder, betragtede ham fra Top til Taa, og kunde ikke finde det allermindste, som harmonerede med Billedet i sin Siæl. Han udbad sig en lille Prove af hans Poesi, hvilket Skræderen med et sødt Smil tog op af sin Værkkasse, hvori han ellers giemte Synaal og Traad; den sikre Bevidsthed om et uudebliveligt Bifald glindsede i hans Øie, han udfoldede Bladet, tog et Sup af Ølkruset og begyndte, som følger:

Paa
Ægtepagtens glade Dag
imellem
Herr Casper Fromhold Küchenrauch,
velberømt Borger og Bagermester
ved det høitærede Bagerlaug,
og
den agtbare, dydsirede Mø,
Jfr. Maria Euphrosina Eisentrathin,
velædle Herr Linnedvæver
Hans Christopher Eisenthrats
eneste, kiødelige Jomfru Datter, —
lægger
ved efterstaaende Linier,
sin Glæde og Hengivenhed for Dagen,
en gammel lystig Fuchs
ved Navn Sebastian Jacob Fuchs.

Da Jorden med sin skionne Pragt
af Herren af sit Intet blev frembragt;
til om og skyldfri Kierlighed
den første Spire lagdes ned.
I Paradis man snart Hr. Adam saae
med Jomfru Eva Arm i Arm at gaae.

Her slumrede min Fader ind. Derover blev Mester Luchs ikke lidt vred, han kommede sig, forgiæves! han stampede med Foden; endelig satte han Albuen temmelig stærkt ind i sin Giærts Ribbeen, og da denne endelig tumlede op af Søvnen, raabte han med luende Øine: "Tror han da, at Apoll vil krone ham i Søvne? Naar han vil danne sig efter gode Mønstere, saa luk Ørene op!"

"Ørene havde jeg Skam aabne, kiære Mester, men naar man har løbet fem Miles saa ville Øinene med Magt i."

Skræd. Om han endog havde løbet ti Mile, maatte saadant et Carmina holde ham vaagen.

Der nyttede ingen Protesteren, Polycarpus maatte lukke Øinene op, men hevnede sig, ved at lukke Ørene i, og sendte

saaledes sin Siæl til Neapel under det røde Tag. Den lille Skrædder læste imidlertid med en fin Stemme, ligesom naar man med Buen skraber bag Stolen paa en Fiolin; Digtet var inddeelt i trende Hovedtidsrum. Det første begyndte, som vi have seet, ved Menneskeslægtens Stamfader og gik til Brylluppet i Canaan. det andet fra Brylluppet i Canaan til Semiramis' Formæling, og det tredie fra Semiramis' Formæling indtil Hymensfesten imellem Hr. Küchenrauch og Jomfru Eisentrathin. Her udgiod Poeten Luchs sig i de sirligste Allegorier, hvorlunde Naturen for Bageren Küchenrauch havde bagt en Postei af dens fineste Meel og spundet de varigste Lykkestraade for Jomfru Eisentrathin, hvis Fader var Linnedvæver. Længere kunde den stakkels Polycarpus ikke holde ud; lig en stærk til Siden beiet Qvist, der pludselig river sig los, og springer tilbage i sin naturlige Stilling, sønderrev han Velanstændigheds Baand, hans Hoved faldt ned paa Brystet, som om han havde brukket Nakkebenet; Søvnen hentede sit tykkeste

Slør

Slor ud af Syvsovernes Hule, og indsvobte den fordrevne Tiendeskriver deri. Mester Luchs saae nok, at Naturen var stærkere end hans Poesi, pakkede derfor med Mishag sit Manuskript sammen og gik til Sengs.

Næste Morgen, da min Faders Livsaander vare blevne muntre, eftertænkte han sin Verts Forslag noget nøiere, hans Forfængelighed overtalede ham til at tro, at maaske en skiult Digtergave slumrede hos ham og at Skiæbnen havde sendt sin Merkur, Tilfældet, for at vække den af sin Slummer. Skræderens Forsikring, at intet indfødt Genie fandt Underholdning i denne Stad, men at saamange fremmede Eventyrere ved Rimerier havde giort sin Lykke, var atter et nyt Vindstød i Digterildens Lue hos ham. Han besluttede for Alvor, at forsøge den Ting, som min Bedstefader vilde have sagt, men dog ikke bortødsle sine Talenter paa saa uværdig en Maade, som Mester Luchs; han vilde strax træde op i et Heltedigt, ved hvis Tilsyneladelse han ikke tvivlede, at Fama strax vilde støde i tre Trompeter.

Den uindskrænkede Fyrste over de fem Spand Land, paa hvilket vor Helt nu havde været i fire og tyve Timer, heed Emerentius Theodor, af Guds Naade Hertug til A og B, regierende Greve til C og D, Greve og Herre af E. F. G. ꝛc. ꝛc. ꝛc. — Etceteraerne ere de store Herrers Tankestreger og betyde egentlig intet. — Denne Emerentius Theodor var et godt, svampagtigt Menneske, som uden Forskiel slugte Alting i sig, og giorde Paastand paa, at være den største Mæcen i det hellige romerske Rige. Omkring hans Trone, det er at sige omkring hans Lænestoel, leirede alle de sig, som i det almindelige tydske Bibliothek, eller i den jenaiske Litteraturtidende vare blevne mishandlede; de saaede ikke, de høstede ikke, de samlede ikke i Lader, og dog fødede Fyrsten dem.

Paa dette Slaraffenliv var min Faders Plan bygget. Et Heltedigt, helliget Hans Durchl. Musernes Beskytter, Apollos ældre Broder, skulde paa eengang kaste alle de Smaaskabninger til Jorden, som hidtil kun med Idyller og Sange til Maanen

havde

havde sunget den gabende Fyrste i Søvn. Den lille skrutryggede Skræder billigede dette Forsæt, fordi min Fader paa denne Maade ikke giorde ham nogen Afbræk, ja han lovede endog uden Betaling at føde sin Giæst saalænge indtil Heltedigtet havde faaet sin Tilværelse, under den eneste Betingelse, at han skulde tage Deel i den forventende Douceur.

Nu lagde min Fader rask Haanden paa Værket og neppe vare to Maaneder forløbne forend en Epopee, med Titel Oecanet, i tre og tredive Sange, kom for Lyset. Ved dette Lys forstaaer jeg ikke Verdens Lys hidtil var det endnu kun Skræderens Lampe; thi nu maatte frem for alting Digtet besees med kritiske Øine, og blev derfor en Søndag bestemt, paa hvilken Mester Luchs som Kunstdommer, skulde prøve min Faders Arbeide. Saaledes sagde Polykarpus, men egentlig var det ham kun om at giøre, at forelæse ham sin Hiernes Foster; thi han var fuldkommen overbeviist om, at der intet kunde være derved at rette.

Med Albuerne paa Bordet og Hænderne under Kinden sad den lille Mand ligeover for min Fader, som begyndte saaledes:

Oceanet.

***

Første Sang.

"Dybt ud af Nattens dæmrende Skiul, nedsunken i den umættelige Beskuelses frygtelige Hule, vanker min vandrende Aand omkring i det henfarne Aartusindes Skygger, samler i Evighedens Skiød den altid blomstrende Palmes Frugter, gnaver med skarpe Tænder paa Naturens Underværker, og slikker med braadet Tunge paa Skabningens Mesterstykker"

Her faldt Mester Lucks i en sød Søvn; min Fader saae foragtelig paa ham, holdt det ikke for Umagen værd, at vække denne følelsløse Klods, men læste sig selv alle tre og tredive Sange for, og raabte hvert

Die-

Øieblik: hvilken Begeistring! hvilken guddommelig Følelse! hvilket Tankesving!

Derpaa blev Oceanet smukt renskrevet, indbundet i Guldpapir, og vor Helt havde snart derefter den Ære, at overlevere det til Hs Durchl., ved hvilken Leilighed han bar en splinterny Skarlagens Kiole, som den lille Skrøder havde giort af et Stykke Klæde, han saaledes under Haanden var kommen til.

Emerentius Theodor smilede naadig ned paa den fordrevne Tiendeskriver. Digtet blev af ham, altsaa ogsaa af hele Hofset, løftet op til Skyerne; thi intet Menneske forstod et Ord deraf, og snart erfor min Fader, at hans Ocean havde bragt Guldsand med sig: thi han blev faa Dage efter udnævnt til Opsynsmand over den fyrstelige Park, et Embede, som fødede sin Mand, og fra hvilket han med Rette kunde haabe, at ingen Nisse skulde forjage ham —

Ottende Kapitel.

Ulven.

„O Du elskværdige Jomfru Morgenthau!“ udraabte min Fader engang ved Solens Opgang: „dine rindende Øine have for„maaet mere, end Mines yndige Blik. Du „har med Nissens Hielp omskabt mig til Dig„ter; dig har jeg at takke for, at jeg nu er "Opsynsmand over den fyrstelige Park; dig "være min Muses første Producter helligede.“ Han sadlede sin Digterhest, som han bære-de med det Navn Pegasus, og skrev en lang Satire i Jamber, en sand Skildring af Jomfru Morgenthau.

Digtet blev snart bekiendt ved Hoffet, man satte det ved Siden af Boileaus, men da man i Residensen aldrig havde seet Jom-fru Morgenthau og dog vilde have en pas-sende Original til Maleriet, saa søgte man denne imellem Hofdamerne. Ulykkeligvis traf det sig, at min Fader havde fremstillet

Jom-

Jomfru Morgenthau i et Hovedtøi med gule Baand, og at den gule Farve var Fyrstindens Yndlingsfarve. Neppe havde man giort denne vigtige Opdagelse, førend strax den ene viskede den anden i Ørene. "Satiren gaaer ud paa vor Fyrstinde; rigtig nok er der ikke et eeneste passende Træk i Digtet, men det gule Baand viser det jo tydeligt nok." En tienstfærdig Terne, hvis Yndigheder min Fader ved adskillige Leilighedder havde forsmaaet, paatog sig selv at bibringe Fyrstinden disse ondskabsfulde Formodninger. Hendes Durchl. var i enhver Ordets Forstand, et Fruentimmer, lettroende og hevngierrig, det gule Baand ophidsede den gule Galde, og hun svor sin krænkede Forfængelighed, ved første Leilighed at hevne sig paa den syndige Digter.

Min Fader merkede endnu i Tide, at en Uveirssky optaarnede sig paa hans Lykkes Horizont, og lod, for at fordrive denne, Digtet trykke og satte istedet for den gule Farve den kraprøde. Strax hentydede hele Hoffet Satiren paa Overstaldmesterinden, som ikke bar andet end krapsødt,

rødt, og som var færdig at gaae af sit Skind, da hun erfor Farvens Forandring. Den stakkels Polycarpus forskrækkedes ikke lidet over denne Misforstaaelse; han foranstaltede et andet Oplag af sit Digt, og satte i Stedet for krapprødt, græsgrønt. Nu var hans Ulykke fuldkommen. Fyrstens Maitresse havde for længestden opkastet sig til den grøsgrønne Farves Beskytterinde, og da hun maaske desuden havde mere Grund, til at kunne sammenlignes med Jomfru Morgenthau, end de tvende andre Damer, saa aflagde hun en høitidelig Ed i sin Kammerpiges Hænder, ikke at lade dette Skarnstykke være uhævnet. Paa denne Maade havde min stakkels Fader i en Tid af en Maaned, skaffet sig tre mægtige Fiender paa Halsen, som forenede lurede paa hans Undergang. Han ansaae det for unyttigt, i et tredie Oplag, atter at forandre det Græsgrønne til en anden Farve; thi da man nu eengang absolut vilde have en Original til Maleriet, og der ikke gaves nogen Farve i Verden, som jo i denne fyrstelige Residents blev baaren

af

af en eller anden, ung eller gammel, smuk eller hæslig Dame, saa indsaae han nok, at han kun derved vilde forøge sine Fienders Antal. Fuld af Mismod overlod han sig derfor til sin Skiæbne, hængte Apolls Lire paa Væggen, og foretog sig blot at leve for sine Pligter, for om muligt ved en ulastelig Vandel at undvige den Ulykke, der truede ham.

Den ham betroede Park var omtrent en Mil i Omkreds, og udgiorde det Halve af Fyrste Emerentius Stater. Man havde taget adskillige Kornmarker dertil, beplantet det med Krat, og lod nu langt bequemmere Kornet bringe ind fra Naboelandet. Alleslags fremmede og sieldne Dyr, saasom: indianske Høns, Fasaner, tyrkiske Ænder, Daadyr, spanske Faar og deslige, spadserede ganske frit omkring inde i denne Park. For imidlertid at forhindre dem i at løbe bort, havde man omgivet det Hele med en temmelig høi Muur, som ikke kostede Fyrsten noget, siden han laante Pengene af Landskabet, som strax derefter, da

det

det blev budet til Fadder til hans anden Prinds, gav Skyldbrevet til Faddergave.

Denne Mur var et større Underværk for Fyrste Emerentius' smaae Stater, end den store chinesiske Mur, som er opført imod Tartarernes Indfald; den blev derfor ogsaa viist enhver Fremmed, som en Mærkværdighed, og maatte bestandig holdes i god Stand. En Dag opdagede min Fader, at der bag ved et tykt Krat, som grændsede til en nydelig lille Eremitage, var giort et stort Hul i Muren. Han skrækkedes over denne Driftighed, da han ikke kunde tilskrive en blot Hændelse dette Hul, men det var, som tydeligt kunde sees, giort med menneskelige Hænder, og foresatte sig, at lade Hullet mure til. Imidlertid kom ham en Seddel uden Underskrivt tilhænde af følgende Indhold:

"Dersom Hr. von Bollenbach vil giøre sin Sottise god igien, saa lader han Hullet i Muren blive, som det er."

Denne

Denne Sag var en reen Gaade for min Fader; imidlertid besluttede han endnu et par Dage, at lade Muren blive uistandsat, og at give Agt paa Sammenhængen dermed. Strax efter saae han en Maanedskinsaften en maskeret Dame, som listede sig ind i Eremitagen. Han krøb ind i Krattet, ganske tæt ved Hullet paa Muren, og havde den Fornøielse, at see en Dragonofficier smutte igiennem, der som en Nærbeslægtet af Fyrstens Maitresse, for kort siden havde faaet en Fændriksplads i den fyrstelige Krigshær. Sapienti sat! tænkte min Fader; Hullet i Muren kommer ikke mig ved; den, der har gjort det, kan sætte det i Stand igien; min Forelighed bringer den græsgrønne Farve i Glemmebogen, og inden kort Tid kan jeg igien tage Apolls Lyre ned af Væggen.

Han gik hiem og lagde sig ganske rolig til at sove, imedens en fiendsk Dæmon med ondskabsfuld Glæde saae ned fra hans ulykkelige Stierne. En uforskammet Ulv, som ikke vidste, at Hullet i Muren blot var til Dragonofficerens Afbetieming, fandt denne

Gien-

Gjennemgang ret passende, til en natlig Spadseregang i Parken. Uformodentlig mødte han et par spanske Faar, og da han endnu aldrig i sit Liv havde smagt spansk Faarekiød, saa tog han sig den Frihed, at holde Frokost og ikke levne andet end et par Knokler af dem.

Hvilket Tordenslag for min Fader, da han næste Morgen fandt de sørgelige Levninger. Han foresatte sig i en Hast, at fortie hele Sagen og lade et par andre Faar komme fra Spanien. Dog kunde hans beklemte Hjerte ikke afholde ham fra, at fortælle det til den lille Skræder, denne loe, lovede at tie, og betroede det kun til tre af sine Kunder under Tausheds Løfte. Neppe var Dagen til Ende, førend Fyrsten vidste det. Nu sik den gule Fyrstinde, den kraprøde Overstaldmesterinde og den græsgrønne Maitresse travelt. De sladrede, tiadrede, giode Olie i Ilden, og min Fader befandt sig pludselig, uden at vide hvorledes, i et kjøligt Fængsel, med Jern om Hænderne og Fødderne.

Mien-

Niende Kapitel.

Blyet.

Det Opholdssted, der var anviist min Fader var, som sagt, kiølig, men forresten just ikke meget bequem. Et Bundt Straae, som i forgetyve Aar havde tiendt dette Fængsels ulykkelige Beboere til Leie, et Træbord, som kun havde eet Been, thi de tre havde Tidens Tand fortæret, og Levningerne af en Straastol, vare alle de Møbler, der fandtes i Værelset. De fire nøgne Vægge vare ikke vanfirede ved Kunst, men prangede i deres naturlige vilde Skiønhed. Et lille Vindue med fire i Bly indfattede Ruder, tildelte den arme Polycarpus Solers Straaler meget sparsomt, og han fortærede altid sit kimlede Brød i en behagelig Skumring.

Hans værste Plage i dette Enrum, var Kiedsomhed. Forgiæves bad han, at man i det mindste vilde lade ham faae sine Bøger og Skrifter; ethvert Øre var lukket for hans Bønner. Intet lille Stykke Papir, ingen Draabe Blek, ingen ussel Pennefiær tilstod man den ulykkelige Maiestætsforbryder. Forgiæves tænkte han paa Midler til Flugt. Mindre fast og opfindsom end den urokkelige Trenk, skuede hans mere indskrænkede Aand modløs hen mod Fængslets tykke Mure, og sukkede ubønhørt til ham, der løser alle Lænker, til Ynglingen med den omvendte Fakkel. O, hvor ofte misundte han ikke den Svale, der havde bygget sin Rede uden for hans Vinduer! O hvor lykkelig forekom ham ikke den Spurv, som han hørte gvidre oppe under Taget. Edderkopper og Muus vare hans eneste Selskab; intet vækkede ham af hans Tungsind, uden to Gange om Dagen Fangevogtereus rustne Nøgle.

"Jeg Elendige!„ raabte han svømmende i Taarer: "hvorfor udspyede Vesuv

"mig!

"mig! hvorfor blev jeg ikke tilligemed Ra-
"verne bragt til Retterstædet! hvorfor døde
"jeg ikke i Stedet for den uskyldige Struds,
"der spiste Nogler! hvorfor traf ikke en vel-
"gjørende Lynstraale mig, da jeg i Jæger-
"hytten søgte Beskyttelse for Pidsken! hvor-
"for drejede Nissen ikke Halsen om paa mig!
"o havde Ulven sparet de spanske Faar og,
"istedet for dem, ædt mig Ulykkelige. Her
"sidder jeg nu og bøder for et Hul i en
"Muur, forbander hele Verden uden Mine,
"og Ingen hører mine Forbandelser uden
"Muus og Ederkopper.„

Saaledes hensukkede min stakkels Fader fire Maaneder af sit Liv, Hullet i Muren var imidlertid bleven udfyldt, de spanske Faar erstattede ved et par andre og Oceanets Digter ganske glemt. Rigtig nok vovede den lille Skrædder nogle Gange, at overlevere Fyrsten Fuskervers, hvori han bad om Naade for ham, men den gode, svampagtige Fyrste pleiede stedse at betroe dem til sin Kammertiener, som krøllede det fyrstlige Haar dermed.

Men nu nærmede hans Befrielsestime sig. Hans Durchlauchtigheds Fødselsdag skulde høitideligholdes. Fyrstinden prangede i svovelgul Dragt, Maitressen tog hendes bedste, græsgrønne Klædning paa, Overkaldmesterinden skimrede ganske kraprød, som Himlen, naar der om Natten er kommen Ild i et Kornmagasin. Den lille Skrædder besang denne Dag af Hjertens Grund, alle Hoffets Digtere havde forødt Strømme af Blek og tygget Myriader af Penne itu, de udmarvede Undersaatter anvendte deres sidste Kræfter, for at tilkraale deres Fyrste et hæst: Vivat. Min Fader erfor af Fangefogden endnu Afrenen i Forbejen, denne høitidelige Dags Komme. Som en Lynild foer den Tanke igjennem hans Sjæl, ogsaa at forherlige denne Fest ved et Digt, og maaskee i et Øieblik, da man saa ugjerne seer Jammer og Elendighed om sig, at faae sin dyrebare Frihed igjen. Den digteriske Ild luede op, men hvorledes skulde han give denne poetiske Trang Luft? Om han endogsaa ikke, som

han

han dog egentligen burde, havde villet sat sin Muses Fostere paa hollandsk Postpapir, og lagt dem, indbundne i Guldpapir, for Tronens Fodder, saa hører der dog til at skrive, Pen, Papir og Blek, eller en Voxtavle, eller et Palmblad og et Griffel, og havde han endog som de forrige Perus Indvaanere, villet udtykke sine Tanker i Quipos, saa var der jo ingen ved Hoffet, som forstod dette Sprog. Imidlertid er Noden opfindsom. Den medlidende Fangefoged havde nogle Dage forhen laant ham den asiatiske Banise; heraf udrev han det første rene Blad og saae sig saaledes i Besiddelse af et Stykke Papir. Nu manglede han kun endnu eet Skriveredskab; af en Hændelse kastede han sine Øine paa det lille Vindue, der var indfattet i Bly. Til Trods for Kulden, Stormen og Regnen, som hans eensomme Celle nu blev hjemsøgt af, slog han Ruderne ud, tog Blyet fra, og skrev med dette, saa godt han kunde, paa det just ikke aldeles rene Blad.

Dette Digt indeholdt en Allegori og blev min Faders Mesterstykke. De tre Gratier forestilledes deri, at gjøre en Reise til Apolls Fest. Den ene havde et svovlgult flyvende Klædemon, den anden et græsgrønt og den tredie et kaprødt. Apoll modtog dem og deres Lykønskning, siddende imellem Bachus og Hebe, og tillod dem paa deres Bøn, at sætte en stakkels Digter i Frihed, som ved Foden af Helikon var fængslet i en frygtelig Hule.

Den godhiertede Fangefoged modtog paa Festens Morgen Bladet, for at overlevere det til Fyrstinden; denne meddeelte det til Maitressen og Overstaldmesterinden. Alle tre trak lidt paa Munden, kastede et Blik i Speilet, beundrede sine gratieskjønne Træk, glemte deres Had til den syndige Polycarpus og ilede til Fyrsten, for at drive hans Løsladelse igiennem. Den omtalte sampagtige Fyrste havde nylig suget en Flaske Champagner i sig, hans smaae Øine kjælede kjølent til den græsgrønne Maitresse og vare saade: flat.

End-

Endnu samme Aften spadserede min Fader igjen omkring i Guds frie Luft, men dog med den Betingelse, at han inden tre Dage skulde romme et Land, som han i ald Fald kunde have rommet i en Fjerdendeltime. Næste Morgen kyssede han de tre Gratiers Haand, Apolls Kjolelig, trykkede den lille Skrædder til sit Bryst og forlod denne Residents ligesaa fattig, som han havde betraadt den.

Tiende Kapitel.

Feighed.

"Huldе Jomfru Morgenthau!„ sukkede den ulykkelige Vandrer: "hvorlænge vil din Ven og Stedbroder Nissen blive ved at forfølge mig arme Menneske? — Mine! Mine! allerede var jeg to Gange i Aanden mine Ønskers Havn saa nær, eller med andre Ord Golfo di Napoli, saa jager Overtroen mig ud af Harzbiergene og Kjærigheden ud af Fyrstens Park. Skiæbne, Tilfælde eller Dæmon! hvo af Jer leder mine Skridt? hvis Magt skal jeg følge?"

Nødvendighedens Magt hvidkede en hemmelig Stemme til ham. Tag din Fornuft fangen under Troens Lydighed, vend med angergiven Siæl tilbage til Süssenhayns Slot, tilstaae for ham og den gode Jomfru Morgenthau, at Du grovelig har forsyndet Dig, ær Nissens Tilvæ-

relse,

relse, saa ville deres Hierter igien staae aabne for Dig, saa vil du igien som Tiendeskriver kunne vandre omkring i majestætiske Eges Skygge, vil igien høre dine gamle Kameraders Fryderaab. Der ville de alle komme dig imøde med et Haandtag, fordi der, som du veed, skal være mere Glæde i Himlen, over een Synder, som omvender sig, end over hundrede Retfærdige.

Saaledes sophisterede Mangelen for ham, da han just gik over en Hede og nu og da til Vederqvægelse plukkede nogle Enebær, som han derved berøvede de omfreisende Lærker. Men da hans Mave just ingen Lærkemave var, saa opleftede Hungeren sin Røst med saa henrivende en Veltalenhed, at min Fader kort og godt besluttede, at aflægge sin philosophiske Stivsind, i Nødsfald paa det høitideligste at indrømme tituſinde Nissers Tilværelse og paa denne Maade forsøge, om han kunde finde Naade for Bjergværksinspecter Süssenhayns Aasyn.

Med

Med dette Feriæt styrede han sine Skridt lige hen mod Harzbiergene, hvilke han naaede efter tolv Dages meget besværlig March, med ophovnede Fødder og soelbrændt Ansigt. Hiertet tog mere og mere paa at banke, jo nærmere han kom Slottet Süssenhayn, og da han allerede igiennem Krattet skimtede den lille Jægerhytte, han flygtede til som Morder, som beskyttede ham for Uveiret og ofte modtog hans Besøg som Tiendeskriver, da rullede et par vemodige Taarer ned over hans brune Kinder, Mines Billede stod for hans Sjæl; thi her havde han saa ofte gienkaldt sig det. Han tabte sig gandske i sværmerske Billeder om Fortiden og Fremtiden, da pludselig et Skrig vækkede ham af sine søde Drømme. Endskiondt Polycarpus kun var bevæbnet med en tyk Knortestok, betænkte sig ikke et Øieblik paa at springe ind i Krattet, og igiennem Torne og Ukrudt at bane sig Vei hen til den Side, hvor Skriget, der lidt efter lidt gik over til en sagte Jamren, kom fra.

Sandt Mod føler aldrig paa Vaaben; Mod er noget ganske andet end Kraft;

Vi-

Bevidstheden om overlægen Kraft er ikke Mod, ligesaalidet som en Skilling, givet til en Trængende af den, der eier Millioner, fortjener at kaldes Godgjørenhed. — Min Fader kom, saae og skjalv. Her von Süssenhayn laae undes tvende Morderes Hænder. Disse Mordere vare ingen andre, end de tvende fader- og moderløse Børn, som han paa Jomfru Morgenthaus Anbefaling havde staaet i Faders Sted, og som — læseren erindrer det vel endnu? — ved deres Familielighed med den skikkels Polycarpus, lagde den første Grund til den fromme Jomfrues uudslukkelige Had til ham, det Had, der siden efter bevirkede hans Forvisning. Hver af dem var bevæbnet med en Flint og en Jagtkniv; men hvad er begge Dele, naar en ond Samvittighed slapper enhver Sene i det Øieblik Haanden vil spænde Hanen eller drage Kniven? Takket være Forsynet! Feighed er enhver slet Handlings Ledsagerinde, sandt Mod kan kun Dyden give. Som en Lynstraale foer min Fader frem, hans Knortestok dansede

lystigt

lyslgt paa Stedbrødrenes Pande, og de feige Knegte løb.

Inderlig rørt vendte han sig til Hr. von Süssenhayn, der svømmede i sit eget Blod. Han havde faaet et Hug i Hovedet og et dybt Saar i den ene Side. "Er det "Dig, min Søn, Polycarpus," raabte han med svag Stemme: "er det dig, der "frelser Din utaknemmelige Faders Liv! "O hvor ofte har jeg ikke angret min Haard- "hed imod Dig! hvormange Bud har jeg "ikke udsendt, for at bringe Dig tilbage i "mine Arme. Gud har bønhørt mit var- "meste Ønske, endnu at see Dig engang før "jeg døde, o vilde han ogsaa bønhøre det: "at jeg kunde belønne din Dyd inden mit "Endeligt.„

Min Fader kunde nok indsee, at her hverken var Tid eller Sted til at gientage det Forbigangne, og da han saae det stærkt saarede Menneske ligge kraftesløs for sig, saa tog han ham paa sine Skuldre og bar ham saaledes op paa Slottet, hvor han under Jomfru Morgenthaus stærke Anget, der yttrede sig i en Slags Tuden, blev

bragt

bragt til Sengs. Polycarpus sendte Jæger Mads paa den bedste Hest til nærke By, for at hente en Læge; Jæger Anton og Jæger Hans fik Befaling, at gjennemstreife Skoven og bringe begge Morderne enten døde eller levende op paa Slottet. Den bellige- og kydske Jomfru Morgenhau vilde ganske uformærkt liste sig derfra, men blev til hele Husets store Glæde, for det første sat ned i Kielderen, hvor hun skiændte og brændte, græd, tudede, bad, bandede saalænge, at hun tilsidst hverken kunde røre Haand, Fod eller Tunge.

Nogle Timer derefter bragte Jæger Hans triumferende begge den fromme Moders værdige Sønner, bagbundne igiennem Slotsporten ind paa den store Gaard, hvor de af alle de forsamlede Tienestefolk bleve spyttede i Øinene og bærede med mangt et vældigt Ribbensstød. De tilstode grædende, at den ærværdige Jomfru Morgenthau havde forført dem dertil, at den seilivede von Süssenhayn allerede længe havde været hende til Byrde, at Godset

ved

ved hendes ombyggelige Mægling var aldeles pantsat, men at de derpaa laante Penge laae endnu urørte begravne i en stor Jernkiste, at hun kun ventede paa Mordets lykkelige Udfald, for at sætte sig i Sikkerhed med Skatten og efterlade Arvingerne det tomme Slot.

Efter denne frivillige Bekiendelse sendte man disse haabefulde Poder til Amtmanden, der anviste dem et ligesaa luftigt og net Qvarteer, som eengang min Fader, da Ulven havde giort sig tilgode med de spanske Faar. Jomfru Morgenthau blev hentet op fra Kielderen og bekiendte intet, men da Jernkisten bekræftede hendes Pleieborns Udsigende, saa blev hun ligeledes vel forvaret.

For ikke at tale oftere om dette værdige Kløverblad, vil jeg hellere strax ende dets Historie. Hr. von Süssenhayn tilgav dem paa sin Dodsseng. Paa hans egen Forbøn blev Sagen ikke taget saa noie; Jomfru Morgenthau blev en Prydelse for Tugthuset, hvor hun under opbyggelige

Psal-

Psalmer, meget skikkeligt raspede Hjortetakke; begge denne sognende Stammes Grene fulgte Kalveskindet under et preussisk Regiment, og bleve, efter at de tvende Gange vare undløbne og igien paagrebne, begge hængte i een Galge.

Ellevte Kapitel.

Helvede.

Imedens Slottet Süssenhain paa denne Maade blev befriet fra alle Nisser, kom Lægen i største Hast. Han undersøgte den naadige Herres Saar og fandt dem ikke dødelige. Min Fader veeg ikke fra Sygesengen, bivaanede selv enhver Forbindning, vaagede hver Nat i Forgemakket og lurede ængstlig paa hvert den Slumrendes Aandedrag, snart rettede han Hovedpuden for ham, snart viftede han Fluerne bort, snart lavede han et Glas Limonade til ham. Den Syge iagt-

tog

tog i Stilhed alting, og denne Sygdom betirkede en stor Forandring i hans Siæl. Han tænkte for første Gang alvorligen paa Død og Evighed, hans i Grunden ufordærvede Hjerte, hvoraf kun Verdens Strøm havde bortrevet enhver finere Følelse, mærkede paa engang en Tomhed, som enhver, der har studeret Menneſker, vil forklare som jeg: — Hans hele Tilstand forandrede sig pludselig; han var ikke mere omgiven af Jomfru Morgenthau og hendes ondskabsfulde Drenge, han maatte vænne sig fra den Tanke, at regne disse Personer til sin Familie, kunde ikke mere betragte sig, som elsket og æret af dem, han maatte hele Dage ligge paa een Side, med Ansigtet mod Væggen, maatte fraſige sig sin Yndlingsbeskiæftigelse, Jagten, turde ikke engang tale meget, for ei at hindre sine Saars Helbredelse; — hvad blev der nu tilbage for ham? og hvad bliver der tilbage for ethvert uvidenskabelig Hoved, til at fylde de ledige Timer med; Siælen vil have Beskiæftigelse og naar den ingen Materialier finder, saa skaber den sig selv nogle, synger sig i Drømme, bliver

Svær-

Sværmerske, og anseer sit Sværmeri for et høiere Religionens Kald. Deraf og ikke altid af Frygt for Døden, komme de gudelige Omvendelser paa Sottesengen.

Snart begyndte Süssenhain at troe, at et høiere Væsen af faderlig Forsorg havde bestemt ham dette Tilfælde forud, for ved Lidelser at drage ham ud af Syndepølen paa Fromheds Vej. Han forlangte, at en Præst skulde komme. Ogsaa man fik et lille, tykt, polypagtigt Væsen at see, ved Navn Magister Slendrian. Paa hans Ansigt hvilede den største Phlegma; hans Udseende var eens, enten han kopulerede et ungt Par eller rakte den hjelpeløse Syge Sacramentet. Hans Kaldsforretninger vare ved den megen Arbeiden i Herrens Vingaard blevne ham gandske mekaniske; han troede Alt, hvad man vilde, Helvedstraffens Evighed, Spøgelser, Nisser, Alting! kun ikke flere end een Verden, thi han holdt fuldt og fast ved Moses Skabelseshistorie, hvor Sol, Maane og Stjerner blive behandlede lidet cavalierement. Hans Skriftebørn bare den største Ærefrygt for ham, thi han advarede dem for falske Pro-

feter der snige sig omkring, som Ulven, der aad de spanske Faar. Süssenhayns Syndelevnet havde allerede længe været ham en Forargelse; ofte naar han om Morgenen Kl. 3 laae i sin sodeste Søvn og snorkede, saa vækkedes han af Jagthornenes Lyd og Hundenes Gjøen, naar de droge forbi Præsteboligen. Den naadige Herres Høisalige Fader pleiede dog at giengielde slige tumultuariske Optøier ofte med et par Harer, ikke sielden med en Raabuk og undertiden endog med en Vildsv, men den nærværende Kirkepatron kom ikke allene sielden i Kirke, aldrig i Skriftestolen, men spiste endog alting selv. Til alt dette kom endnu en hemmelig Aarsag, som nærede Præstenagets Ild under Asken. Magister Slendrian havde nemlig for mange Aar siden været tilsinds, at gjøre Jomfru Morgenthau til sin christelige og gudhengine Husholderske; dengang var hun endnu i sin Vaar, hendes huldе Udseende lovprisede Herrens Gjerninger og Præliminairartiklerne vare allerede undertegnede af begge Parter, da Godsherrens Mellemkomst paa eengang giorde hende til et Verdens Barn og natur-

lig-

ligvis hældede Ballancenaalen til den Side af Vægten, hvor Raabukke og Harer daglig flode sammen med Biergværkets Smugfordele.

Sligt tilgiver en Klerk aldrig. Han undlod ingensinde, saa tit Søndagsevangeliet gav ham endog den fjerneste Anledning dertil, at stikle paa dette Uvæsen, men da Hr. v Süssenhayn som sagt kun sjelden bivaanede hans opbyggelige Taler som Tilhører, saa greb han med Glæde denne Leilighed, til at lægge ham sin forhen førte Vandel paa Samvittigheden.

„Nu, naadige Herre." begyndte han, efter at have ladet sig falde paa en Stol, ved Fodderne af den Syges Seng: „hvorledes er det med deres Sjæl?"

Süssenhain. Saa maadeligt, kjære Hr. Pastor; nogen stor Forbrydelse er jeg mig ikke bevidst; Svaghedssynder derimod have vi jo alle.

Magister Slendrian. Ja, ja det er den lede Aands, Satans Sprog. Der undskylde vi os med vor Natur, vort Sindsbeskaffenhed, istedet for at vi skulde korsfæste Kjødet med alle dets Lyster og Begjerlig-

heder, men saadanne tomme Undskyldninger ville kun hjelpe lidet,

Süssenhayn. Det skulde jeg ikke troe, kjære Hr. Pastor. Jeg forestiller mig Gud, som en god og huld Fader, ikke som en Bøddel, der altid er beredt til at oplofte sin tugtende Arm for at straffe, hvor vi ofte vilde, men ikke altid kunde handle anderledes.

Magister Slendrian. Der have vi det! Gud bevare dog enhver christen Sjæl for saadanne ugudelige Grundsætninger. Tilsidst faae vi vel endog at høre, at Os intet Helvede troer.

Süssenhayn. Jeg troer, at det Gode vorder belønnet og det Onde straffet, men hvorledes, naar og hvor, det veed jeg ikke. Evig Straf synes mig ikke at staae i noget Forhold til Lasterne.

Magister Slendrian (med andægtig Øjenfordreielse) Barmhjertige Gud! jeg bøver for deslige Bespottelser. Og jeg siger Dem, (her oplostede han sin stærke Stemme) paa mit Embedsvegne siger jeg Dem, som Guds Tiener siger jeg Dem, at ud af Helvede

vede er der ikke Forløsning, at hvo som overlader sig til Skjørlevnet, skal evig brænde i Svovlpolen, at man der ingen Jagtmusik saaer at høre, men Graad og Tænders Gnidsel. Vil De have Beviser? her ere de.

Han slog en stor Bibel op, citerede hundrede Sprog, skreg højere end en Major for Fronten og satte den stakkels Sässenhayn saaledes i Knibe, at han intet andet Middel saae, end lade ham kaste ned. Dette havde Jæger Mads allerede længe ventet paa, og Magister Slendrian befandt sig paa eengang, uden ret at vide hvorledes, paa det nederste Trin af Vindeltrappen, hvorfra han bjæffende fortsatte sin Vei til Præsteboligen. Henimod Aften sendte min Fader ham ved Forvalteren, for at mildne hans geistlige Stolthed, en Raabuk og et halvt Dusin Harer. Forvalteren bragte det Svar, at endskjønt der ingen Forløsning var fra Helvede, saa kunde man dog ved Bøn og gode Handlinger afvende Himlens Vrede. Min Fader smilte og Forvalteren loe.

Saa ubetydeligt, som dette Tilfælde end syntes, saa havde det dog de alvorligste

Følger. Den Syge havde ærgret sig, Galden gik over i Blodet, hans Saar forværredes, Feberen blev stedse hidsigere og paa den tredie Dag var han uden Haab. Han følte selv sin forestaaende Opløsning, kaldte min Fader til sin Seng, lod alle andre gaae ud og holdt følgende Tale til ham.

"Polycarpus! jeg vil opdage Dig en "Hemmelighed, som martrer mig mere end "Magister Slendrians Trudsler om Helvede. "Du er min kiodelige Søn. Din Moders "Mand var en god Stakkel, som i sit hele "Liv ikke havde gjort andet, end fuldbragt "en Haupt og Staatsaction. Hans "eneste Dyd var Redelighed, derfor blev "han allevegne bedragen, og ingensteds agtet. Det angrer mig af Hiertet, — her kom en Taare i hans Øie — at jeg no"genfinde angreb Andres Eiendom. For"tornes ikke paa mig, min Søn! dengang "var jeg en ung Fusentast, der stedse kun "saae paa det nærværende Øieblik og tænkte "ikke paa, at der nogentid skulde komme "saa alvorlig en Time, som denne. Tilgiv "mig for min Anger, og lad mig i det

"mind-

"mindste døende giøre saa meget godt igien, "som jeg kan."

Min Fader sank i hans Arme; begge græd bitterlig. Biergværksinspectoren sendte Bud efter en Notarius og Vidner. I disses Nærværelse antog han min Fader paa det høitideligste i Sons Sted og indsatte ham til Universalarving. Endnu samme Nat hensov han sagte. Hans Legeme blev med de sædvanlige Ceremonier sat i Jorden, ved hvilken Leilighed Magister Slendrian holdt en Tale, hvori han for fem Gylden kaldte den Afdøde fem og tyve Gange Høisalig.

Tolvte og sidste Kapitel.

Bestikkelse.

Min Fader var altsaa paa eengang bleven Herre til Süssenhain, Linderbusch, Grossenholtz ꝛc. ꝛc. Han spurgte sig selv, om han drømte og havde drømt sit hele Liv igiennem. Kiokkendrengen, Strudsregteren, Park-

Parkopsynsmanden gik forbi hans Siæl, som Billederne i en Tryllelogte; han saae alting som i en fiern Taage og kun Mines Billede stod med skimrende Farver smilende for hans Øine.

"Hvad hindrer mig nu," raabte han en Morgen "i at være aldeles lykkelig. For-"giæves kalder Hornets Lyd mig til Jagtens "larmende Glæder, jeg kommer tilbage "belæsset med Vildt, og ingen skikeblod "Haand torrer Sveden af min Pande. Nu "vel! det skal vores! jeg vil ikke længere "spadsere allene til Jægerhytten, jeg vil "ikke længere allene beboe dette Slots store "Sale hvor jeg i de lange ensomme Gange "kun hører den hule Gienlyd af mine eg e "Fodtrin." Ved disse Ord tog han Pennen for at skrive til von Doelen og bede ham, at komme og ombytte sit røde Tegltag med Slottet Süssenhain. I dette Øieblik meldte Jæger Hans trende Fremmede, to Mænd og et ungt Fruentimmer, som forlangte at tale med den naadige Herre. Han befol, at lade dem komme ind, og hvo maler os hans Forundring, da han saae von Doelen

og

og bag ved ham — den sortsiede Mine, og bag ved hende — den gamle tro Schrimps.

Læseren vil skaane mig for at udkaste et Billede af den Henrykkelse, de Glædestaarer, de Omarmelser, den Stammen og afbrudte Stavelser, som vexelviis gjennemskiære hinanden. Hundrede Spørgsmaal for eet og forend man endnu fik Svar paa det, atter et nyt Spørgsmaal! Endelig fattede man sig for saavidt, at man var istand til at høre hinanden; man satte sig, Frokosten blev bragt ind og min Fader maatte først fortælle sin Historie. Han gjorde det saa sammenhængende, som Mines vis à vis vilde tillade, og endte med Bøn om, at Herr van Doelen ligeledes vilde fortælle ham, hvilket Tilfælde han havde at takke for den Lykke, saa uformodentlig at beværte ham under sit Tag. Gierne, kiære Pleieson, sagde van Doelen. De skal erfare alt det, der har tildraget sig med deres gamle Ven, fra den Dag, De forlod min fredelige Bolig ved Golfo di Napoli, for at blive Kiøkkendreng i en Roverhule. Jeg vil spare Dem Skil-

dringen af vor Angest, vor Smerte, vore Taarer ved Savnet af Dem. —

Min Fader saae paa Mine; Mines Øine sagde: Ja, han har Ret.

van Doelen. Jeg giorde al mulig Efterspørgsel; alle Neapels Ugeblade og Aviser nævnede deres Navn, beskreve deres Udseende og Klædedragt, men desværre alting var forgiæves! faa Dage efter kom den gamle Schrimps og forlangte Dem tilbage. Jeg kunde kun svare ham med Taarer; i Taarer badede jeg det Brev, hvori jeg meldte deres Moder det Forefaldne. Denne ærlige Olding havde ikke Lyst til at reise tilbage, uden Dem, og paa min Anmodning blev han hos mig, for at ende sine Dage under Italiens varme Himmelegn.

Fire Aar levede vi i uafbrudt Rolighed og vi to gamle Mænd vænnede os saaledes til hinanden, at endog kun en ganske kort Skilsmisse smertede os. Vi saaede og plantede, vi giorde physiske Forsøg; De veed jo, at jeg altid har været en stor Elsker deraf og at jeg endog forplantede Lysten dertil paa dem.

Min

Min Fader. Jeg ønsker kun, at De maae have været heldigere dermed end jeg. (Billedet af den dræbte Struds stod levende for hans Øie.) —

van Doelen. For den lærde mislykkes mange Forsøg, men Vognmandspidsken er ikke heller altid tilrede, at hævne dem. Derimod kunde vi fornøie os som Børn, naar vi, f. Ex. havde elektriseret nogle Planter, og disse skiede bedre, frodigere op, end deres Naboer. Naar vi saaledes om Aftenen kom trætte hiem og Mine med et venligt Ansigt satte frisk Melk frem for os, det var et herligt Maaltid. — Mine skottede undselig til min Fader, min Faders Øie smilede omt, paa den gamle Schrimps Pande hvilede bedre Dages glade Minde og van Doelen blev ved.

O! hvorfor kan den fredelige Hytte ikke undgaae den egoistiske Skurks lystne Øie, han som kun troer hele Verden skabt for sig. En Morgen gik jeg med min hele Familie og min Ven Schrimps til Staden, for at bivaane den hellige Januarius' Fest. Denne Nysgierrighed kostede mig min Rolig

lighed, min Formue, min Kone og kun min Datter har jeg frelset. Allerede Dagen efter mærkede jeg forskiællige Gange, at fremmede Mandfolk listede sig omkring mit Huus, men jeg ændsede det ikke. Kort Tid efter fandt de Mine ved Brønden, og talte om Ting med hende, som fyldte hendes uskyldige Siæl med Afsky og mig, Manden der kiendte Verden, med Rædsel. Fra dette Øieblik levede vi meget stillere og mere ubemærket end forhen, og da der forløb nogle Uger ganske rolige, saa vaagnede det Haab hos mig, at den hele Ting kun var en Overgang, som blot tiente til, at lade mig føle Værdien af min glade landlige Sindsro og Tilfredshed dobbelt.

Kun alt for snart vaagnede jeg af denne Drøm. Jeg blev pludselig stevnet for Retten og paa mit Spørgsmaal: hvorfor? fik jeg til Svar: at jeg var bleven anklaget for store Forbrydelser. Med en Bevidsthed, saa reen og skyldfri som min træder man rolig frem for enhver Domstol. Den første Punkt i Klagen var: at jeg havde leet paa den hellige Januarius's

Fest-

Fest. Denne Beskyldning var grundfalsk, jeg har aldrig i mit Liv lee over religiose Ceremonier, hvor latterlige de endog ere; thi jeg veed, hvor høit Folk i Almindelighed skatter dem. Jeg forlangte at overbevises med Vidner, og man nævnede mig een af de anseeligste, rigeste Mænd i Staden, som tilbød sig at bekræfte Sagens Sandhed med Ed. Man gik endnu videre, man giorde ogsaa det til en Forbrydelse, at jeg for atten Aar siden, ved at døbe Dem, kiære Pleieson, havde giort Indgreb i den kristelige Kirkes Love. Jeg gienneemskuede kun alt for vel hele Ondskabens Snarer og skiælvede for min Skiæbne. Man gav mig underhaanden at forstaae, at jeg endnu kunde faae Sagen neddysset, naar jeg vilde beslutte mig til, at bestikke min Anklager.

"Hvorledes!" raabte min Fader forundret: "bestikke? Sagde de ikke, at "det var een af de anseligste og rigeste "Mænd i Staden? hvorledes kunde han "vente Bestikkelse af en Mand, der "kun havde det Nødvendige?"

von

van Doelen. Gode Yngling! De tager Ordet Bestikkelse i den groveste Forstand. Ikke altid bestikker man med Penge; Smigrerier, Lovtaler, Kryben og Hyklen formaae ofte mere end fuldvægtige Dukater. — Men ikke heller dette forlangte man af mig; jeg skulde opoffre mere end min Formue, mere end mit Liv — min Datters Ære.

Min Fader saae forskrækket paa Mine, som med glødende Kinder slog Øinene ned.

van Doelen. Det var den skiændige Bestikkelse, man fordrede af en gammel Fader, som var bleven graa med Ære. Kun derfor lod en fornem Vellystling sine Speidere lure ved min Vovæl, kun derfor udrugede han den uværdige Beskyldning, kun derfor tilbød han sig at gjøre falsk Ed. Jeg indsaae strax det skrækkelige i min Tilstand; jeg maatte hvert Øieblik frygte for at blive skabt i Fængsel, og i dette Tilfælde vidste jeg jo, at min værgeløse Familie kom Ærekiænderens Vold nærmere, hvad blev nu tilovers for mig, uden at tage min Tilflugt til Lik. Jeg lod, som jeg var villig

lig, til at indgaae alt og bad om nogle Dages Frist, for at forberede min Datter. Udsættelsen blev mig tilstaaet og jeg anvendte den til, at bringe de af mine faa Ting, som jeg kunde redde, om Natten ombord paa et seilfærdigt Skib, og faae Timer forend hin frygtelige Dag, der skulde koste min Datter sin Ære og hendes Forældre Livet, forlod jeg og min Familie for stedse den fredelige Hytte under det røde Tag, indskibede mig og stak med en ønskelig Vind i Søen. Vi havde en besværlig Reise, min Kones Sundhed havde Kummeren allerede saaledes undergravet, at hun snart blev meget syg og døde den siette Dag i mine Arme. — Nitten Aar havde jeg været hendes lykkelige Mand — her tav van Doelen nogle Øieblikke og søgte at skiule sine Taarer; Mine hulkede, den gamle Schrimps saae lige ned for sig og min Fader var meget rørt. —

„Gud velsigne hende!" raabte han med opløftede Hænder; „hun var min Moder, og „jeg skal aldrig glemme hendes Lærdomme!"

van Doelen. Dette Vidnesbyrder mig kjærere, end et Marmorminde. — Men, nok

om

om det! — Efter syv Ugers Reise, satte vi Fod paa tydsk Grund. Jeg tog den gamle Schrimps til Raads, vi talte vore Penge, og befandt, at vi endnu eiede næsten tohundrede Dukater. Vi besluttede, at reise til Brunsvig, hvor eengang en gammel, hovedrig Morbroder af mig, boede. Da jeg, tilfreds med min Hytte, aldrig havde tænkt paa, at berige mig, ved at arve ham, saa tilstaaer jeg, at jeg i ti Aar ikke havde søgt Efterretning fra ham, eller givet ham nogen fra mig. Jeg veed altsaa endnu ikke, om han lever eller er død, og dersom han endnu lever, hvorledes han da vil tage imod en ulykkelig, flygtig Slægtning. Jeg er nu paa Reisen til ham; dersom mit Haab slaaer feil, saa sætter jeg det øvrige af min lille Capital i et Huus paa Landet og bliver Skolemester. — At den Gud, der beskytter uskyldige, forfulgte Mennesker, vil lade min Plan lykkes, det giver allerede dette lykkelige Tilfælde mig Grund til at haabe, at jeg har fundet Dem, min dyrebare Pleiesøn. Da jeg reiste igiennem denne Egn, fik jeg ved et Tilfælde deres For- og Tilnavn at høre; min

Dat-

Datter og jeg gav et høit Skrig, — her blev Mine blodrød, i min Faders Øie skinnede Glæde og van Doelen blev ved — at være min Plejefon saa nær, uden endnu før min Død at trykke ham til mit Bryst, kunde jeg ikke. Jeg er kommen her, for at omfavne Dem og bevidne Dem min Glæde over Deres Lykke.

Min Fader sluttede ham heftigt i sine Arme: „vil De det? o ja De kan det og „De vil det! i Deres Magt staaer det, at „gjøre mig til den lykkeligste af alle Dødeli„ge. Lad den gamle Onkel i Brunsvig bli„ve uforsøgt; giv Skolemeste-planen op — „læs i det mindste først dette Brev, som jeg „just skrev til Dem, da man meldte mig De„res Ankomst.“

Han rakte ham Brevet, hvori, som Læseren veed, Mine var Hovedpersonen. Jeg veed ikke, hvilken om, hemmelig Følelse, des tilhviskede Mine Brevets Indhold; thi hun heftede sine sorte Øine til Jorden, og hendes fulde Barm arbeidede synligt under det Flors Torklæde.

Da den retskafne Præst havde giennemløbet Brevet, hævede han sine Øine op mod Himlen, en Taare svømmede deri og hans Aand syntes at tale med Gud. Han vendte sig til sin Datter: „Vilhelmine," sagde han rørt: „denne Yngling var engang Din „Broder; i Dag forlanger han at blive Din „Mand; Du kiender min Tænkemaade, Dit „Valg maae Dit Hjerte bestemme — vil Du „betænke Dig. —

Mine græd og rakte min Fader Haanden.

„Saa velsigne den Gud jer, hvis Veie „jeg i Stilhed beundrer!"

Et høitideligt Ophold. Min Fader trykkede Mine til sit Hierte, van Doelen gik til Vinduet og tørrede en Taare bort; den gamle tro Schrimps var den første, der brød Tausheden med en formelig Lykønskning.

Nu herskede lutter Jubel i hele Slottet Süffenhain; der blev giort Anstalter til Formælingen; min Fader skrev til den lille Skrædder og indbød ham til Brylluppet. Det varede ikke længe førend Mester Luchs travede syngende indad Slotsporten, loe, saa

hans

hans kyndе Bug rystede og forherligede den glade Fest ved et skiønt Digt. Biergarbeidernes Fryderaab lod høit ved Zitharens Klang og Magister Slendrian udarbeidede for fem Gylden et fortræffeligt Epithalamium.

* * *

Efterskrivt.

Saaledes kiæder Begivenhederne sig sammen i det menneskelige Liv; saaledes hænger ofte vor Skiæbne af den ubetydeligste Ting. Dersom min Bedstemoder ikke var bleven forløst paa det ildsprudende Bierg, saa havde min Fader ikke havt den Lykke, at blive opdraget af den redelige Præst; dersom Persernes Seierherre ikke havde forfulgt Torbisten med saadan Heftighed, saa var han aldrig bleven Strudsens Morder og ikke havt nødig at søge Ly for et Uveir under en Jægerhytte; havde han ikke spottet med Nissen i Biergværket, saa havde Noden ikke

tvun-

tvungen ham til at besynge Oceanet; Ulven maatte æde de spanske Faar, og et Digt skrevet med Vinduesbly frelse min Fader ud af et Fængsel, for at give ham Leilighed til, at grunde sin Lykke paa tvende Morderes Feighed; Helvede satte ham i Besiddelse af et Gods, den skiændigste Bestikkelse i Besiddelse af min sorteiede Moder, og dersom alt dette ikke var skeet, saa var jeg ikke heller bleven født.

at—